

SADRŽAJ

1. Riječ urednika	3
2. Zanimljivosti: Iritirajuće navike Gluhih i čujućih	3
3. Razmišljanja: Navike čujućih / gluhih osoba koje nas iritiraju - moj pogled	10
4. Razmišljanja: Navike koje nas iritiraju gluhe i nagluhe / čujuće osobe	14
5. Razmišljanja: Navike čujućih/gluhih osoba koje nas iritiraju	22
6. Kolumna: Zavojnica, more/smokve i ples 5 ritmova	25
7. Osvrt: Kazališna predstava „Mačak u čizmama“	27
8. Zanimljivosti: 10 zapovijedi	32
9. Stripoteka	32
10. Zanimljivosti: Ilustracije jednoručnih i dvoručnih abeceda znakovnih jezika iz svijeta	34

“Pljesak jedne ruke” - Časopis Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN” - izlazi 4 puta godišnje.

Adresa: Korčulanska 10, 10000 Zagreb

Telefon: 385 91 492 31 09 (SMS)

E-mail: pljesak.jedne.ruke@gmail.com

udruga.dlan.zagreb@gmail.com

Web stranica: www.dlan.hr

Žiro-račun: HR 95 24020061100074154 (Erste Bank)

Matični broj: 1608037

OIB: 51629434968

Odgovorni urednik: Uredništvo Udruge “Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura Gluhih - DLAN”

Glavna urednica: Petra Podhorsky

Dizajn i priprema za tisak: Lino Ujčić

Tisak: Tiskara Ban

Ovaj časopis je financiran sredstvima Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport i Ministarstva kulture.

Riječ urednika

Dragi naši,

Evo nas opet u jeseni i našim obavezama a imali smo i bogato ljeto, pa imamo o čemu izvještavati.

Krajem lipnja održana je zadnja predstava u sezoni – „Mačak u čizmama“, u poznatom postavu uloga, sa novim članom – Budom (Sabahudinom) Jusićem (Mačkom), koji je već nastupao u performansu u zimu 2015.

Izgleda da je tema IRI-TANTNE NAVIKE GLUHIH / ČUJUĆIH, bila točno pogođena, i svima vrlo goruća. Kako i ne bi, kad se najviše oko komunikacijskih poteškoća i baš iritantnih navika često lome koplja.

O tome nam pišu Zlatko, Ružica i Vanja, pravi biseri od članaka – čak je i jako smiješno, kako su detaljno uočili probleme i prezentirali ih zornim primjerima.

Još svježije dojmove o ljetnim događajima, a sad već jesenskim spremamo marljivo u Microsoft doc. i s nes-trpljenjem već čekamo i idući broj (odn.dvobroj) Pljeska, sa sljedećim člancima.

Do čitanja,

Vaša Petra

ljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimljivosti - zanimlj

IRITIRAJUĆE NAVIKE GLUHIH I ČUJUĆIH

1. Ravno u sridu

Čujuć i vole okolišati. Vole umjesto jednostavne rečenice izreći mnoštvo rečenica od kojih svaka ima slojeve i slojeve digresija, pretpostavki, sumnji, a ponajviše budalaština ne bi li ili izbjegli odgovor, dali prostora mašti sugovornika ili jednostavno ispali veliki znalci.

Kada se digresije istroše ili govornici nemaju više kapaciteta za praćenje svojih podtema, prelaze na pretjerano objašnjavanje uz gomilu tehnikacija koje nikoga ne zanimaju i koje nitko ne može pratiti. Kaos. Za sve.

Gluhi ne okolišaju. Dapače, možemo ih optužiti da su pre-direktni ponekada. Iskreni. Brutalni. Vjerojatno je to jedna od najkvalitetnijih osobina, no čujuć se teško nose s time.

Odlučite li se ikada pitati Gluhu osobu za mišljenje ili olakšati si dušu o svojim životnim situacijama/problema, možemo očekivati istinu u najbrutalnijem obliku.

Ono što je izgovoreno i često zakomplicirano okolišanjem, Gluhi će ogoliti i pojednostaviti do same najneugodnije srži, te kao bumerang zabiti vam to u glavu... O da, boljet će! Budite spremni. Obrušit će se na vas žestinom

dostojnom Herkulesa.

Nakon što vaše samopouzdanje bude rastavljeno na atome, napokon će vam dati svoje skromno mišljenje.

I opet će biti brutalni. Direktni. Plastični u opisivanju. Skromnost je samo u neokolišanju. Gluha kolegica priđe drugoj i kaže: "Opet si trudna. 5 mjesec? Čestitam!" stavljaajući pritom ruku njoj na trbuh, a kolegica odgovara: "Ne, nisam trudna. Udebljala sam se 5 kg" daje dodatne poslove? I ti radiš sve za njega kao za

cara? Auuuuu baš se daš guziti od njega. Da si pametniji/a, mogla bi imati svoj posao.

Hard core.

2. „Ne razumijem“

Postoje trenuci u našim životima kada bismo sugovornika najradije torpedirali na nebrojeno puno inačica rodnog mjesta (a naš dragi nam hrvatski jezik ih

podržava mnogo), izgovorili im čak i za kočijaša zavidnu količinu uvreda, te još pritom izvukli onog najskrivenijeg demona u nama i pustili ga da se zabavi na najgori mogući način. To najbliže, ali ne i u potpunosti, opisuje aktivnosti koje čujućci poželev učiniti Gluhima koji često igraju kartu „ne razumijem“.

Dok čujućci viču, svađaju se, ignoriraju ili manipuliraju,

Gluhi izvuku kartu „ne razumijem“. Pa tek nakon toga sva ostala ponašanja uključe.

„Ne razumijem“ je verbalni odgovor na situacije kada se ne slažu sa teorijom sugovornika, sa stavovima, mišljenjem ili idejama. Ili kada rasprava ide tijekom koji nije pogodan za Gluhe. No, ako mislite da ne može gore - varate se. Može!

Postoji pandan verbalnom odgovoru. I da, još je neprihvatljiviji od ovoga.

Neverbalna gesta koju koriste u iznimnim situacijama, npr. ako „ne razumijem“ nije prikladan ili ne daje do znanja dovoljno brutalno da ne žele više o tome „slušati“, kada sugovnik i dalje brblja o svojim glupostima, poneki Gluhi će zatvoriti oči na trenutak kako ih ne bi „čuli“. Zatvoriti će oči! To je trenutak kada se svaki čujućci mora zapitati kada je razgovor iz svijeta odraslih prebačen u dječji vrtić i s kime zapravo razgovara. Odraslom osobom ili djetetom.

Sve je jasno. Komentar nije potreban.

3. Vožnja auta i znakovanje / očitavanje

Istraživanja su pokazala da gluhi imaju bolji periferni vid što u vožnji znači da mogu uočiti potencijalne opasnosti

krajičkom oka brže od čujućci, što je od krucijalne važnosti za vrijeme komunikacije u vožnji. Tako kaže znanost.

No znanost ne opisuje iskustvo vožnje sa gluhima. Ako nisu prije iskusili, čujućcima prva vožnja sa Gluhim izgleda kao mukotrpno provođenje posljednjih minuta svog života na Zemlji i zasigurno boja lica je u opisu duginih boja. Prema blijeđim nijansama, naravno. Ako znakuju ruke nisu puno na volanu. Ako očitavaju provode više vremena nego ostali gledajući sugovornika (pa i u retrovizor, naopačke).

Statistički gluhi su pouzdaniji, vozači od ostalih, a njihov izniman periferni vid možda opravdava brbljanje tijekom vožnje! No, i dalje je zastrašujuće.

4. Gluho vrijeme

Kada se Gluhi okupe (npr. mjesečno, u klubovima gluhih) čini se da je to prava proslava na kojoj dane i dane događaja pokušaju ispričati u jedno večer. Ta večer u

nekom trenu postaje bezvremenska, a uobičajeni zakoni o vremenu i prostoru postaju jako izvrnuti. Naime, sunčani sat od 60 minuta trajanja pretvara se u barem 90 minuta (koliko i traje prosječno opisivanje proteklih zbivanja), a sve izvan njihovog okruženja prestaje postojati. Prava magija. Za Gluhe naravno.

Jedan od razloga tome sigurno je i činjenica da se razgovor ni pod kakvu cijenu ne smije prekidati, jer toliko toga važnoga se mora ispričati da je jednostavno nemoguće paziti još i na vrijeme. Svi prošlotjedni događaji, novosti, teme... jednostavno previše.

Ako ste kojim nespretnim slučajem imali planove sa svojim Gluhim prijateljem nakon što završi druženje, mudro je potražiti listu filmova koje želite pogledati i za koje ste sigurni da će vas dobro zabaviti, jer će vaš prijatelj vjerojatno zakasnuti. Da bi druženje trajalo pristojno kratko (samo dva sata) morao bi početi odlaziti sa okupljanja otprilike pola sata nakon što je došao.

5. stvaranje glasnih tjelesnih zvukova (u javnosti)

Ako ste imali prilike biti u restoranu sa Gluhima razina buke koju su proizvodili bila je zapanjujuća. Ili nemoguća istovremeno. Vilice i noževi toliko glasno lupaju po tan-

juru da u prvi mah nije jasno da li pokušavaju odrezati komad bifteka ili su se okomili na rub tanjura. Kada je ta preglasna radnja završena i biftek (ili tanjur) budu isjeckani na komade dolazi novi niz tonova koji proizvode dok počinju prvu probavu hrane.

Dakle, sa ustima stvaraju pravu simfoniju zvukova od mljackanja do glasnog gutanja, a sve osobe na okolnim stolovima su u nedoumici bi li otišli ili zvali hitnu pomoć. Ili oboje. Kako ljudska probava ima nekoliko faza, kroz cijelo objedovanje Gluhi daju do znanja u kojoj je fazi njihov biftek-na sredini podrigujući se i kruleći po želucu ili na kraju svog glasnog puta, prdeći.

U svakom slučaju, neizostavno je glasno objedovanje i zvučni prikaz probavnog trakta. No, kako Gluhi te zvukove ne čuju nije ih ni briga i svi koji misle da bi se trebali ispričati

za te zvukove načekati će se.

6. Car je ušao u prostoriju!

Kada Gluha osoba ulazi u prostoriju svi čujući su zatečeni navalom zvukova koje proizvode. Od glasnog kucanja na vrata (čujući

će uvijek će znati tko kuca) pa do proizvodnje zvukova poput grebanja stolice po parketu pa do glasnog sjedanja odnosno približavanja stolu. Nema sumnje da carevi stižu, ili je u najmanju ruku tolika buka nastala. Naravno, tu je tek početak carskog postojanja.

7. Odurne stvari koje rade sa ušnim umecima

Svi smo mi tijekom odrastanja poznavali barem jednog vršnjaka koji je uistinu uživao

grickajući svoje šmrklje. Za sve ostale to je bio vrhunac gadosti. Do nedavno.

Tijekom jednog razgovora sa Gluhima koji su počeli prepričavati što rade sa svojim ušnim cjevčicama, zamalo je nastao priručnik “kako kreativno upotrijebiti/ očistiti svoje ušne cjevčice”, pa tako su detaljno opisali jednostavan način čišćenja u kojem korisnik puše u njih a sadržaj (vosak iz uha) leti po zraku u zrak... i padne bilo gdje. Ručak, kava, odjeća... bilo gdje.

Također, bilo je govora i o težim varijantama ovog degutantnog ponašanja. To je naravno čišćenje ustima. Masno i voštano.

8. Posesivnost

Kažu da Gluhi imaju svoj habitus. To je način na koji se ponašaju, ono što gluhe čini kakvima jesu. Kažu također, da je taj habitus vrlo specifičan, na način da u literaturi se opisuje Gluhe kao posesivne za svoje stvari, prostor i općenito materijalna dobra. Je li to situacija kada zaključaju kovčeg u svoju ladicu u svom uredu kako ne bi svi znatiželjni i uporni došli do neugodnih spoznaja? Ili literatura pretjeruje.

9. Žustrina u razgovoru

To je vjerojatno kvaliteta od koje bi svih čujućih trebali usvojiti, no iritantno je. Kao što plastično opisuju kad se kolega udebljao tako će i svojim tijelom pokazati neslaganje odnosno suprotstaviti se sugovorniku. Svoju uvjerljivost postići će ne samo riječima nego i tijelom. Biti će glasni i “glasno” znakovati, ali neće biti sumnje u to što žele izreći ili naglasiti.

Iritantne navike čujućih

Čujućih nisu iritantni, zar ne? Kada se ova tema otvorila u društvu Gluhih, na veliko iznenađenje čujućih, odjednom su se pronašle brojne mane. Iako su i dalje čujućih bili sumnjičavi Gluhi nisu odustajali od svog stava. Kažu: “Iritantni ste! Na tisuću načina.” Tisuću je na kraju ispalo 10. No, ravnopravnih 10.

10. Gluhi imaju pravo na...

Sve. Biti invalidi i ne biti invalidi. Raditi i živjeti na socijalu. Ne raditi i ne dobiti otkaz. Imati posebno radno vrijeme (odnosno ne imati radno vrijeme). Uglavnom, imaju pravo na sve što poželeva. Barem neki tako vjeruju.

1. “ČUJEŠ LI ME?”

Čujućih u svojoj egoističnoj i “savršenoj” komunikaciji ne cijene kada ih se ne razumije.

Vole biti shvaćeni, citirani i prepričani. A u komunikaciji sa Gluhima često to nisu.

To je iznimno velika frustracija za čujuće stoga su se dosjetili “rješenja” - VIKANJE. Gluhi će zasigurno čuti ako će glasnije pričati (vjeruju čujući).

Svatko sa razumom i prosječnim IQ-om mora se zapitati zašto vikanje? Zato što vjeruju da će puno glasnije izgovaranje iste rečenice učiniti da Gluhi čuju! Pomalo sramotno.

To često završi brutalnom lekcijom koju Gluhi daje čujućem o pristojnosti, svrsishodnosti i uzaludnosti tog postupka. Sa potpunim pravom.

2. “Boooooook, kaaakoo see tiii zoovveeeš? Jaaaaaa saaaam iiiidiiiiiooooot.”

Razvlačenje riječi odnosno polako pričanje je jednako neugodno kao i vikanje. I iste lekcije o bontonu se ponavljaju. Svaki daljnji komentar je suvišan.

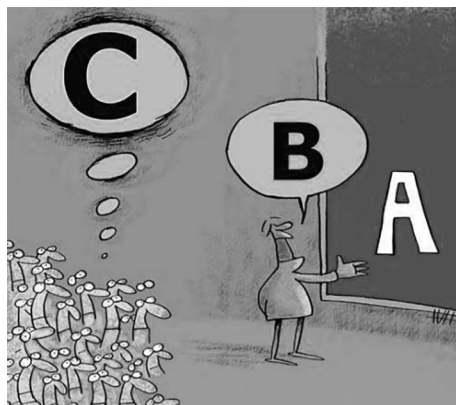
3. Ispravljjanje naglasaka

Čujućima je neizmjereno važno da se riječi pravilno naglašavaju. Kažu da im krivi naglasak “para” uši. I kako je neoprostivo da odrasla gluha osoba to nije naučila kroz godine i godine logoterapije, prvenstveno za logopede.

Pa kada gluhi krivo naglase riječ, sveznajuća čujuća osoba sa sniženim samopouzdanjem samo se nasimije, dok ona sa više samopouzdanja si uzima pravo da bude instant logoped i ispravi taj “sramotni” naglasak.

4. Okolišanje

Kada Gluha osoba želi nešto reći nema te rupe u koju se možete sakriti da ne shvatite što je posrijedi. Npr. kolegica Vam želi reći da ste se udebljali pokazat će to tako da će formirati ogromnu kuglu na tijelu (na mjestu zadebljanja) te neće biti dileme koliko ste se udebljali i gdje. Sve će biti kristalno jasno. Uz poruku “manje jedi”. Jasno kao dan.

Kad to isto požele čujući, reći prvo će pričati o novim hlačama koje imate, kako vam stoji košulja, prugama na majici koji vas šire ili izdužuju, te na kraju reći da dobro izgledate. Uglavnom pokušati će sve samo da sakrije istinu.

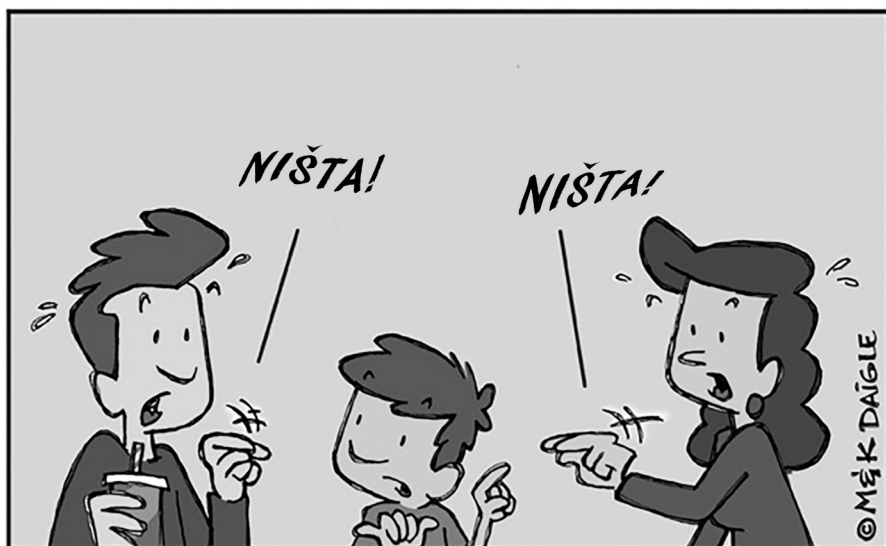
5. Usputno skupljanje informacija

Kada je neka novost u društvu možemo biti sigurni da će Gluhi biti posljednji koji to saznaju. Činjenica da čujući skupe informacije usput dok tipkaju na kompjuter ili razgovaraju sa kolegama frustrirajuća je.

Informiraju se, a čak se nimalo ne trude. Iritantno.

6. “Što je rekao? Ništa!”

Biti u društvu sa čujućima za gluhe je pravi izazov ili bolje rečeno - noćna mora. Razgovor se jedva ili gotovo nikako nemožepratiti, akada je uistinu

zanimljiv trenutak u kojem se svi nasmiju i djeluju zabavljeni, Gluhi ostaju sa vječnim pitanjem "Što je rekao?"

Vjerojatno bi detaljno objašnjenje bilo donekle prihvatljivo da Gluhi budu u toku razgovora, ali odgovor "Ma ništa! Bezveze, priča gluposti" je najčešći odgovor. I takav odgovor izaziva veliku frustraciju. Bez iznimke!

Pitam se, zar zaista čujuć i ne mogu smisliti kreativniji odgovor da barem malo sakriju činjenicu da pričaju gluposti? Ukoliko je zaista nevažno i toliko bedastoća u njihovim razgovorima (da je neugodno ponoviti to) zašto uopće pričaju satima i satima?

Ili čujuć imaju samo pametne teme, no lijeni su usporiti i prevesti ih?

7. Razgovor s prevoditeljem

Da bi Gluha osoba mogla ravnopravno sudjelovati u svim razgovorima bez napornog čitanja sa usana potruditi će se unajmiti prevoditelja i doći će na sastanak. Tako se priprema za sastanak i komunikaciju sa čujućima.

A tada čujuća osoba posveti će vrijeme razgovoru sa prevoditeljem. Neobično koliko je svima potreban prevoditelj. Trebala bi postojati usluga unajmljivanja prevoditelja i za čujuće jer je on toliko atraktivna osoba i zanimljiv sugovornik.

Bez puno dodatnih objašnjenja ponovno je vrijeme za lekciju o bontonu. Za čujuće, naravno.

8. Svi gluhi su...

Pretpostavljanje da su svi gluhi isti, da svi koriste znakovni, čitaju s usana, uvijek razumiju čujuće i sl.

najblaže rečeno - nerealno je. No, ipak to pretpostavljaju.

Prečesto. Jedini problem je u tome što čujuć i ne misle da pretpostavljaju. Bogom dani ljudi, pametniji od gluhih, ne pretpostavljaju. Oni znaju. Znaju da Gluhima potrebna integracija, da je važno pristojno, očekivano ponašanje u društvu, da je nepristojno glasno govoriti itd... Ali u potpunom poznavanju svi potreba Gluhih su logopedi.

Oni su gotovo sveznajući. Znaju koju školu Gluhi trebaju pohađati, znaju kako najbolje govoriti, kako živjeti i kako umrijeti. No, kada su stvari zaista kritične, odnosno gluhoća na visokoj i zahtjevnijoj terapijskoj razini na sceni se prikazuje utjelovljenje Nietzscheovog nadčovjeka - Suvag. Suvag, kao i nadčovjek, razlikuje se od običnih logopeda po tome što ima izraženu volju za moći i ne boji se opasnosti.

On se hrabro upušta i u najtvrdokornije slučajeve mrlja, pardon gluhoće. On se ne suzdržava od pokušaja i pogreški (primjeri evidentni iz prakse). On teži zavladati

svijetom, kako bi rekao Borg “Biti ćete asimilirani. Otpor je uzaludan”.

Dakle, nema bojazni za Gluhe. Sve je već zapisano u zvjezdanom logopedskom horoskopu. Ako nije, tu je nadlogoped - Suvag.

9. Da sam bar gluh/gluha

U svijetu čujućih zvukovi su sveprisutni i često iritantni. Sve više se priča o zagađenosti bukom (iznimno glasni različiti zvukovi u isto vrijeme). To je vrlo zamorno i vrlo brzo dođe do zasićenosti zvukovima i tada bi čujućii najradije isključili ton. Jednako bi tako rado da se može pritisnuti “unmute” i ponovo uključiti kada kriza prođe. U toj želji za tišinom nesmotreno izgovore te želje u rečenicama poput ... Da sam barem gluh. Da sam barem kao ti.

Čujućii u svojim emotivnim krizama svašta pozele - glavni likovi iz pjesama žele vječnu patnju za svojom ljubavi, drugi pak žele opijati se do besvijesti zbog izgubljene ljubavi, neki žele samo ljubav na brzinu... uglavnom svašta pozele.

Kada pozele biti gluhi vjerojatno nemaju pojma što su poželjeli i teško je razumjeti na čemu su zapravo zavidni. Ta dimenzija ljudske gluposti je nemjerljiva. I jednako nepristojna, naravno.

No, u prilog čujućima ide činjenica da žele i vjeruju u svasta i da je to manifestacija zdravstvenog problema zvanog - bedastoća. Pozitivno u svemu tome jest činjenica da nema zlatne ribice u blizini da im ispuni želje. Ribica se drži postrani. Netko mora biti pametan.

otežavaju čitanje s usana. Vjerojatno žele dodati malo izazova u komunikaciji. Ili im se sviđa ponavljanje svojih rečenica po nekoliko puta (jer su božanstvene) što na kraju to završi poznatim “nema veze” i odmahivanjem rukom. I još k tome, to ponašanje se ponavlja, iako su čujućii zamoljeni više puta da to ne rade.

Halo? Halo? Ima li inteligentnog života među spomenutim primjercima? Searching....

Louis Cyphre

10. Izazovi

U komunikaciji čujućii često nagnju glavu, žvaču žvake, skrivaju usne i čine ostale radnje koje

NAVIKE ČUJUĆI/GLUHIH OSOBA KOJE NAS IRITIRAJU – MOJ POGLED

Ovogodišnji broj našeg velebnog časopisa za sve nas gluhe čitaoce jest „*Navike čujućih/gluhih osoba koje nas iritiraju*“, stoga nije naodmet napomenuti da imamo bezbroj primjera u pravom životu, jer svijet ne možemo promatrati kroz crno i bijelo, nego baš kao kroz prizmu svi vrstih mješavina boja zato bismo mogli reći da je to siva boja ili možda najbolja riječ za cijeli spektar primjera odnosa između čujućih i gluhih jest pedeset nijansi sive boje!

Znamo što to znači, ali nećemo povući paralelu između knjige po kojoj je postala bestseler i naše teme u ovom broju časopisa.

Navest ću jedan primjer iz mog doživljaja u srednjoj školi koji mi je pao na pamet. Počnimo od sebe, osobe koja predstavlja individuu, osobu koja se formira kroz odrastanje, rješavanje puberteta i stjecanje životnih iskustva tako dajući konačan oblik vlastite individue.

U tom periodu života mlada, gluha osoba ima još problema s identitetom Gluhih koji se još sukobljava s drugim identitetom gluhih ili moguće s trećim identitetom bliske suradnje s čujućim ljudima. Suvagovac po deklaraciji odmah nakon pet razreda osnovne škole, te čvrstom odlukom da sam spadao među pri-

jatelje čujuće osobe i izbjegavajući druženja s gluhom omladinom, jer je to bitno utjecalo na moj pravi vlastiti identitet osobe. Bez obzira na druženja s čujućim društvom, sva gluha okolina odmah mene strpa među Suvagovce. To me nije smetalo u ono vrijeme, iako sam znao da to znači nositi identitet gluhih s malim slovom g.

Oduvijek sam smatrao da je druženje s čujućom okolinom samo dobitak za poboljšavanje vlastite individue i da nikada nisam mogao biti na gubitku zbog puno vremena nastojanja da izgradim svoj vlastiti put s čujućim ljudima jer kada bih izgradio vlastiti put s Gluhim ljudima oduvijek sam smatrao da gubim puno pravih stvari ili da gubim prava iskustva u životu.

Evo sad ću konačno navesti jedan primjer. Kada sam nakon završene osnovne škole

na Jabukovcu gdje smo gluha i čujuća djeca skupa pohađali u tu jedinu osnovnu školu koja ima program usvajanja gluhe učenike za potpuno obrazovanje gluhih u društvu. Nakon što sam završio osnovnu školu, išao sam se upisati u srednju školu i strah od novog upoznavanja i od nove okoline je brže potom svladan jer oduvijek sam se družio s čujućim prijateljima pa zato tako nisam imao problema pri ponovnom upoznavanju s čujućim srednjoškolcima.

Dok smo sjedili u prvom redu klupe u srednjoj školi, stali smo se upoznavati i pri tom smo se predstavili, ja sam odmah rekao da slabije čujem i svi su to odmah prihvatili bez problema.

Nisu pitali kako to da ne čujem ni kako što trebaju raditi niti se prilagođavali mojoj malenkosti, jer su i oni isto zbunjeni i isto pomalo prestrašeni jer

njima je to sve novo pri prvom danu srednje škole. Dakle, nije samo mene bilo strah od novog upoznavanja nego je i njih isto bilo strah od novog upoznavanja.

To je normalan proces uhoda- vanja u prvim danima srednje škole. To bi značilo da se tre- balo psihički pripremati za to, reći svim, baš svima, a ne samo gluhim jer gluhi misle da samo oni imaju takav problem, nego i čujuć i isto imaju isti takav problem pa stoga je tre- balo reći i gluhima da i čujuć ljudi isto imaju problema i straha od novog upoznavanja.

Zato ne bismo mogli reći da samo gluhe iritiraju neke stvari, što čujućima nije općepoznato ophođenje s gluhima, jer su i sami čujuć su isto obuzeti svo- jim prostorom za upoznavan- jem, svojim prostorom za nam- etanje drugima i u ophođenju sa svima u okolini srednje škole.

Zato je u narednim danima bilo sve lakše i sve bolje ophođenje i sve bolja prilagodba sa svime podjednako pa tako bi i na kraju posvetilo i problemima gluhih učenika s kojima se sretalo u učionici i izvan učionice. U tim prvim danima se odmah pričala o faksu, jedna grupa čujućih učenika je pričalo o faksu. Nisam uopće razumio što to znači faks.

Pričalo se kako su htjeli odabra- ti tu srednju školu kao odskočnu dasku na fakultet, pa su pričali kako će biti pažljivi i vrijedni da će puno učiti i sve manje gubiti vrijeme izvan škole u učenju i u praćenju obrazovnog programa.

Ali stvarno u ono vrijeme nisam znao što je riječ faks. Znam samo da ime faksa potječe od deterdženta Faks pa tako nisam skužio o čemu je ona grupa čujućih srednjoškolaca pričalo o faksu zašto bi uopće pričalo o deterdžentu Faksu jer možda misle da smo prljavi pa da tre- bamo ići kupiti bolji deterdžent Faks pa da budemo jako čisti.

Uopće nisam razumio jer su svi tako brzo govorili i jedva sam pratio sve njih. Znali su da ne čujem, ali bili su obuzeti svojim svijetom svladavanja straha od novog upoznavanja i tako nisu bili svjesni mojeg ograničenja. Nisam u to vrijeme ljutio jer sam shvaćao njihov pristup. Odmah sam znao da trebam biti strpljiv i da će sve ostalo doći na red.

Dakle, bitna je životna odlika, biti strpljiv i onda sam čekao da škola na taj dan bude gotova pa smo otišli svatko doma. Doma sam pitao svoga tatu zašto se uopće pričalo o deterdžentu fak- su i ne znam što to znači faks.

Tata se nasmijao i odmah mi je rekao da su sigurno pričali o fakultetu pa mi je objasnio da je faks skraćeno po šatrovačkom jeziku od fakulteta i onda sam sve shvatio. Moj tata je bio od prevelike pomoći objašnjavajući sve dobre i sve složene riječi

koje su mi bile od velike pomoći za ravnopravno komu- niciranje s čujućim ljudima.

Tek sutradan sam mogao reći svoje, naravno nisam bio u toku sa svojim kolegama iz sre- dnje škole, a sigurno je da sam izgubio nit upoznavanja, ali sam čekao pogodan trenutak pa kada smo počeli pričati puno dana kasnije o nastavku obra- zovanja na fakultetu pa sam se ja nadovezao da i ja isto želim nastaviti obrazovanje na faksu i tako smo se uspjeli dovršiti sve rečeno s moje strane.

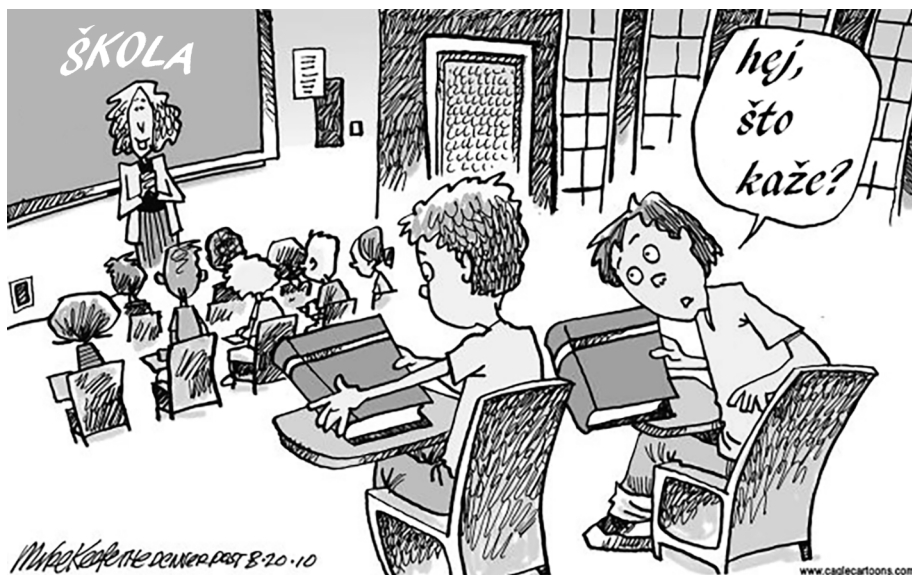
Istina je da su čujuć ljudi jako brzopleti, ali to je takav nji- hov svijet, na nama gluhima je da trebamo biti strpljivi i čekati pogodan trenutak da se uključimo u njihov svijet. Možda to zvuči kao da gubimo s njima korak u komunikaciji ili kao da gubimo ravnopravnost.

U ono vrijeme nije bilo prevodi- laca na znakovnom jeziku, nije bilo mogućnosti senzibilizacije cijele okoline na važnost zna- kovnog jezika, nitko nije znao za znakovni jezik jer u ono vri- jeme je društvo bilo zatvoreno i nije bilo naznaka da se gluhima

i drugim ljudima s invaliditetom otvori jednaka mogućnost na- predovanja niti bilo što slično. To su bila drugačija vremena. Svi mi gluhi smo se morali os- lanjati na literaturu. Profesori su se odmah upoznali s mojim ograničenjem pa su me pitali kako i što bi bilo najbolje da dovršim srednjoškolsko obra- zovanje pa i visoko obrazovanje.

Također su mi na fakultetima profesori htjeli pomagati da ne zaostajem za svojim kolegama studentima. Moj odgovor je bio neka mi pruže pravu lite-raturu i sve potrebne bilješke s preda- vanja kako bih ja mogao biti u toku. Profesori su to naravno objeručke prihvatili i tako mi omogućili svo potrebno obra- zovanje i na taj način sam us- pio polagati sve potrebne ispite.

U sadašnje vrijeme sve je više mogućnosti za sve gluhe tako da im je omogućeno praćenje nastave na laptopu preko asis- tenta, ili direktno prevođenje nastave na znakovnom jezi- ku ako gluhi student sje- di s prevodiocem u klupi. Čak i prevodioci idu zajedno s gluhim studentom na polag- anje ispita. Danas je zato tako omogućeno gluhim ljudima da lakše studiraju i pohađaju srednju školu. Zato za ovaj broj pišem da je današnjim (mlađim?) gluhim ljudima puno lakše nego nama starijim gluhima koji smo u ono vri- jeme morali zasukati rukave, puno grijati stolice i oslanjati

se na dobre prijatelje - kolege koji su mi ustupili bilješke s predavanja. U ono vrijeme bilo je zlatno pravilo za gluhe ljude; imati prave prijatelje kolege koji sjedaju s gluhim ljudima bilo u srednjoj školi bilo na fakultetu.

Danas je zlatno pravilo ima- ti prevodioca na znakovnom jeziku ili asistenta koji će tip- kati sva predavanja na laptopu. Sve na državni trošak. Vide se dva različita vremena. Danas se to smatra napretkom za gluhe. Zato je sve manje problema s gluhim ljudima u tom pogledu. Zato i ne može se reći da danas puno iritiraju sve gluhe ljudi što sve smeta kod čujućih ljudi koji se druže s gluhim ljudima.

Prije se moglo na mnogo strani- ca napisati što je sve smetalo kod čujućih ljudi i morali smo milijun puta objašnjavati sva- kome što nisu smjeli, na što bi trebalo više paziti u odnosima između gluhih i čujućih ljudi. Čujućim ljudima čije je srce dobro i ima topliji odnos s lju- dima odmah će zapamtiti sve vrste pravila i takvi su dobri prijatelji s gluhima ljudima, ali

ima i drugih vrsta čujućih ljudi kojima je takvo pravilo jako teško zapamtiti i takvi nisu baš svjesni ograničenja gluhog svijeta i oni će dalje nastaviti po svome i takvi nisu baš dobrog srca.

Postoje takvi ljudi i za takve ljude moramo znati i od njih ne tražimo pomoć. Nismo svi ljudi isti. Najbolji primjer jest upis i brzi test čujućih ljudi na tečaju znakovnog jezika. Imao sam prilike izbliza vidjeti kako je tekao upis te brzi test da li su svi čujući ljudi kako se to točno zove deaf-friendly (na našem jeziku to bi se dalo pre- voditi kao pravi prijatelji za gluhe) to jest da li imaju spo- sobnu motoriku izražavanja pokreta ruku i prstiju jer to je jako važno za znakovni jezik.

Znakovni jezik zahtjeva bogati spektar različitih pokreta ruku, mimike lica i micanja obrva te oblika tijela i sve se unosi u oblikovanje znakovnog jezika. Na tom brzom testu odmah smo eliminirali čujuće ljude koji nemaju takvu razvijenu motori- ku bez obzira što su željeli učiti znakovni jezik jer smo na prvim

tečajevima znakovnog jezika uočili da se čujuć i ljudi s lošom motorikom pokreta ruku i tijela mučili tijekom cijelog tečaja. Odmah smo shvatili da takva čujuća osoba nije za napredno prevođenje znakovnog jezika.

Zato samo najbolje čujuće osobe s najboljom motorikom pokreta ruku i tijela uspijevaju svladavati sve složenije simbolike i sve složenije značenje svake riječi znakovnog jezika i svih vrsta odnosa među gluhim ljudima. Imamo bezbroj primjera kako čak gluhi ljudi iritiraju čujuće ljude i puno im stvari smeta kod gluhih ljudi u odnosu na čujuće ljude, ali o tome nećemo ovdje napisati jer bi to bio najduži članak na svijetu. Uglavnom, da se držimo ove naše važne teme, više ćemo pisati što sve iritira gluhe. Ja sam bezbroj puta susretao takve primjere u odnosima s čujućim ljudima.

Najbolji primjer jest slijedeći: na masovnom sastanku na poslu gdje su svi čujuć i kolege, a ja jedini gluhi i gdje nije bilo prevođenja na znakovni jezik, čujuć i je održao govor i kakao ja nisam ništa razumio, pitao sam kolegu pokraj sebe što je rekao i o čemu je sve govorio.

Čujuć i kolega mi je odmah odgovorio vrlo kratko vrlo škrtim riječima, ali trebao sam uzeti u obzir da je taj čujuć i kolega isto želio pratiti cijeli govor pa zato i nisam želio njega gnjaviti dok je pratio cijeli govor. Uglavnom čujuć i kolega je nastojao pomoći meni koliko je god mogao, ali stvarno je vrlo škrt. Kako sam strpljiv po naravi, čekao sam

kraj govora i kraj masovnog sastanka pa sam konačno uhvatio kolege ili barem neke druge kolege s pristupom deaf-friendly pa su mi sve objašnjavali, ali stvarno da li je moguće cijeli govor od sat vremena svesti na par minuta rečenice? To naravno nije moguće, ali zadivljujuća je sposobnost čujućeg kolege da cijeli govor od sat vremena strpa u jednu rečenicu koja zvuči strelovito i nemoguće u mojoj svijesti. Ali to je takav pristup jer čujuć i kolega nema toliko vremena da cijeli govor vjerno prenese mojoj malenkosti.

To je normalan obrazac. Na to sam navikao cijeli svoj život. To je osnovni problem masovne komunikacije čujućih ljudi na nekom skupu, pa ako čujuć i kolega želi pomoći meni odmah mi kaže nekoliko rečenica i onda sam shvatio kako su ti čujuć i kolege tako jako sposobni strpati cijeli govor u jednu rečenicu. A što je najgore, čak sam susretao čujuće ljude koji nisu deaf-friendly (ponovo ću ovo prevesti, to se ne smatra neprijateljem za gluhe ljude, nego ono što se točno prevede, nisu bliski s gluhim ljudima i ne znaju za ograničenja gluhih ljudi i ne zanimaju se za problematiku gluhih ljude.

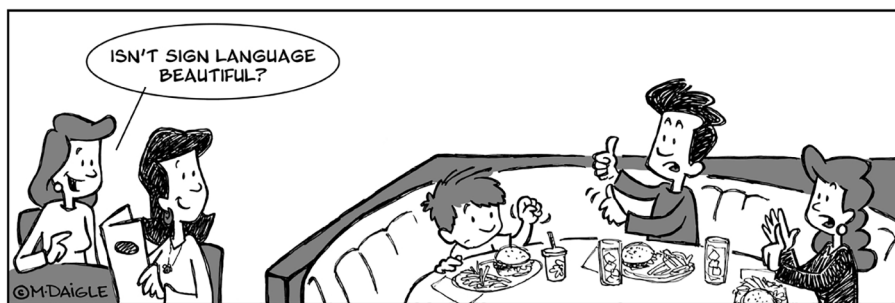
Naravno da postoje takvi ljudi, to su ljudi koji su obuzeti vlastitim rješavanjem životnih problema, i ne žele pomagati drugima pa tako i ne žele imati posla s gluhim ljudima). Zamisli što je bilo, ja sam upitao takve ljude što je bilo na jednom sastanku i ovaj kolega mi odgovorio da ništa nije bilo važno! Ma to nije moguć odgovor.

Postoje takvi ljudi koji jednostavno nemaju vremena meni objašnjavati što je sve bilo rečeno, pa su sve strpali u jednu rečenicu: nije bilo važno! Zato ja takve ljude stavljam na listu deaf-non-friendly i takve ljude izbjegavam susretati. Na kraju se oni čude što se ne družim s njima. Naravno takvih ljudi je vrlo malo, puno je više čujućih kolega koji su dobri.

Ima puno dobrih ljudi da se znamo. Sada cijeli ovaj problem se rješava tako da se angažira prevodilac na znakovnom jeziku i svaka gluha osoba je onda u direktnom odnosu s čujućim govornikom i tako na direktan način može gluha osoba upoznati cijelu problematiku i cijelu situaciju. Čak i gluha osoba može postavljati pitanja i bez problema da će biti neugodno jer prevodilac može prevesti njegova pitanja čujućem govorniku i tako sve biti u toku. Zato ništa ne može ispasti loše za gluha osobu.

Na masovnom sastanku bez prevodilaca na znakovnom jeziku gluha osoba je cijelo vrijeme

nijemi pratilac i tako gubi puno vremena na promatranje svega što se događalo na sastanku pa je najbolje da gluha osoba uopće ne prisustvuje tom skupu. Dakle, prevodilac na znakovnom jeziku je rješenje problema za gluhe ljude koji žele pratiti masovni skup i sve vrste masovnog sastanka!

Opisao sam najbolji primjer što gluhi ljudima smeta kad čujuć ljudi svo vrijeme dugačkog sastanka strpaju u jednu rečenicu ili se njima kaže da nije bilo važno na sastanku, čime gluhi ljudi gube vjerodostojnost praćenja cijele situacije. Zato čujuć ljudi mogu biti na dobitku, a gluhi ljudi su zakinuti za važni informaciju jer čujuć ljudi dolaze na važna mjesta i dobivaju važne informacije, a gluhi ljudi su za te važne informacije zakinuti.

Mislim da ću ovaj put opisati jedan najbolji primjer što čujućim ljudima toliko smeta kod gluhih ljudi: Gluhi ljudi ne vole ponavljati i stvarno ne vole puno gnjaviti čujuće ljude. Navest ćemo jedan primjer, čujuća osoba govori gluhom što treba napraviti. Normalno čujuća osoba nije koristila znakovni jezik i iako zna da je ona druga osoba gluha

zato je tako polako govorila, ali opet čujuća osoba koristi oralni jezik koji se često puno puta ipak ne može se u potpunosti razumjeti. Čujuća osoba ne zna znakovni jezik pa polako otvara usta, možda nerazgovjetno, i tako gluha osoba može upasti u nesporazum. Čujuća osoba koliko god se trudila polako ot-

varati usta, gluha osoba može i ne razumijeti kod ovakve oralne komunikaciju. Čujuća osoba na kraju pita da li je sve razumio.

Gluha osoba odgovara da je sve razumio. Ali u stvari nije sve razumio i počela je krivo raditi, suprotno od čujuće osobe koja mu je rekla što je trebalo točno raditi. Kada je čujuća osoba vidjela da gluha osoba ne radi dobro pa se naljutila i počela vikati da je pitala da li je sve razumio, a ipak vidi je da nije uopće razumio.

Gluha osoba počela je shvaćati da nije napravila kako treba. Tako nastaje sve veći nesporazum i sve veći jaz problematične komunikacije. Stvar je u tome

što se gluha osoba stvarno trudila razumjeti, ali eto iz neke neugode nije željela priznati da nije razumio, iako se čujuća osoba trudila polako otvarati usta da polako govori kako bi gluha osoba mogla njega razumjeti.

Jer što bi bilo da gluha osoba priznaje da nije razumio onda čujuća osoba bi ponavljala sve ispočetka. To bi često znalo dovesti do nevolje od strane čujuće osobe koja onda nema više volju ponavljati puno puta, onoliko koliko je trebalo da to gluha osoba razumije. Iz jedne neprilike upada u drugu sve veću nepriliku i sve to postaje ozbiljan problem. Čujuća osoba onda se ljuti i pita gluha osobu zašto je klimnuo glavom potvrđujući da je sve razumio, a u biti nije razumio.

Poslije toga gluha osoba isproba nekoliko rješenja da se izvuče iz ove neprilike pa napravi ono što je zamislio da je najbliže odgovoru za čujuću osobu i to ponekad pali. No, to se zove sreća. Nije badava što neki kažu da gluhi ljudi stvarno imaju sreću sve napraviti onako kako je čujuća osoba rekla. A crna strana jest da gluha osoba napravi posve suprotno od onoga što je čujuća osoba rekla i nastaje neželjena scena odnosa.

Čujuća osoba se ljuti pa traži da se gluha osoba udalji s mjesta rada, a potom ubacuje drugu čujuću osobu koja onda rješava problem, zato što je gluha osoba zakazala cijelu stvar. Gluha osoba onda potom razmišlja i pokušava se ponovo dogovoriti se s čujućom osobom da izglati situac-

iju tako da će probati drugi puta zamoliti čujuću osobu da više puta ponavlja rečenicu ako ga gluha osoba nije razumjela ili da nije shvaćao bit potrebnog rada.

Nakon što čujuća osoba ponavlja jedanput i opet će biti sigurno da je gluha osoba razumjela pa će potvrditi glavom da je sve razumio i pokrenuti se napraviti ono što mu je čujuća osoba rekla. Nadam se da će ga gluha osoba stvarno razumjeti i stvarno shvatiti i da neće napraviti nešto drugačije od onoga što je čujuća osoba zamislila. Jer stvarno je loše da čujuća osoba opet ponavlja dva ili više puta, to stvarno iritira čujuću osobu, ali to se može uvijek očekivati.

Dakle, čujuća osoba uvijek može očekivati da gluha osoba možda neće razumjeti. Ponoviti će jedanput i tada čujuća osoba sigurno će misliti da je tu granica, te će tu stati, a ako gluha osoba opet neće razumjeti onda nema drugog izbora ili će ponoviti treći put ili će odustati od gluhe osobe. U ovom odnosu je najbolje rješenje pisana forma komunikacije. Napisana rečenica poslana u e-mailu je najbolje rješenje i tu gluha osoba odlično shvaća cijelu bit situacije i odlično će reagirati na cijelu zamisao od strane čujuće osobe. Napisana rečenica na komadu papira isto može pomoći, ovisi ako čujuća osoba ima volje rukom napisati na papiru. Naposljetku je najbolje rješenje tipkati na računalo i slati e-mail gluhoj osobi ili isprintati na papiru i tako dati gluhoj osobi u nadi da će sve shvatiti sve što bi bilo potrebno za poduzimati ak-

ciju. Gluha osoba u razgovoru s čujućom osobom obično ne-tremice gleda u oči ili u izgovorena usta u nadi da će sve gledati. Nema šanse da gluha osoba okreće glavom u stranu jer to onda znači gubitak informacija za gluhoj osobu. Zato je obična stvar da gluha osoba stalno gleda u glavu čujuće osobe.

No obrnuto ne vrijedi obostrano. Ako se čujuća osoba puno puta družila s gluhom osobom i naviknula se na drugačiji govor od gluhe osobe onda čujuća osoba može okretati glavom od gluhe osobe jer ova osoba odlično čuje što mu je gluha osoba govorila, ali to stvarno smeta i iritira gluhoj osobi jer to predstavlja nezainteresiranost ili zamišlja da je to gubitak informacija za čujuću osobu.

Znači gluha osoba u takvom odnosu misli da čujuća osoba ne čuje i ne želi više slušati gluhoj osobu i tako skreće pogled. Onda gluha osoba pokušava

objasniti da je ovakav način komunikacije loš i iritantan za gluhoj osobu, ali pri tome zaboravlja važnu činjenicu da čujuća osoba se cijeli život naslanja na komunikaciju preko sluha, a ne preko vida onako kako gluha osoba to obično obitava kroz svoj cijeli život u tišini bez zvukova. Prvi puta nema šanse da

čujuća osoba okreće pogled od gluhe osobe jer u tom odnosu traje faza upoznavanja i faza skupljanja informacija o tome što ograničava gluhe osobe u odnosu na okolinu oko sebe te pokušava upamtiti njegovu boju govora i pokušava sve razumjeti što gluha osoba tako govori i što se želi poručiti, i zato kasnije nakon nekog vremena kada prođe faza upoznavanja pa tada nastupa faza druženja i provoda, čujuća osoba obična okreće po-

gled od gluhe osobe, ali i dalje sluša njegov govor ako gluha ili nagluha osoba tako vodi razgovor s čujućom osobom.

Druga je stvar ako gluha osoba ništa ne govori nego sve pokazuje rukama na znakovnom jeziku što želi poručiti i što zapravo želi od čujuće osobe, onda i čujuća osoba ne može ništa drugo nego dalje gledati u glavu gluhe osobe koja uopće ne govori nego znakuje rečenice na znakovnom jeziku.

Onda se čujuća osoba počinje navikavati na takav oblik komunikacije i poslije njoj postaje sasvim normalna reakcija na njega i njegov znakovni jezik. Zato se kaže: „sto ljudi sto čudi.“ Mislim da smo došli do kraja ovog članka, te smo vidjeli nekoliko najčešćih primjera iritantnosti u odnosu između čujuće osobe i gluhe osobe.

Uglavnom, svi se slažu da je za svaku posebnu individuu gluhe osobe opet potreban odnos i poseban pristup. Skoro da nema jednakog pristupa za barem dvije gluhe osobe. Svaka gluha osoba je različita kao i svaka čujuća osoba je također različita individua. Gluhi ljudi tvore zajednička ograničenja, no neki gluhi ljudi mogu dobro govoriti a stvarno ne čuju, pa i neki gluhi ljudi isto mogu dobro čuti, mislim na naglušnost ili baš stvarno čuju, ali ima problem govora pa mucaju ili stvarno imaju fizički problem

govora pa koriste znakovni jezik i tako imamo gluhe ljudi koji ne čuju i baš puno govori na znakovnom jeziku. Pravi spektar različitosti gluhih ljudi i za svaku gluhu individuu je eto potreban drugačiji pristup.

Gluhe osobe koja najčešće se druže sa sebi sličnima stvaraju geta u kojima se osjećaju najbolje i koji sve daju od sebe u nadi da će njegovati kulturu Gluhih i na taj način očuvaju identitet Gluhe osobe. Ne traže da se čujući ljudi uđu u njegov svijet, odnosno samo traže da čujući ljudi kao prevodioci budu posrednici između zajednice Gluhih i čujućeg svijeta.

No postoje gluhi ljudi koji se ne žele zatvarati u zajednicu Gluhih nego se žele družiti samo s čujućim ljudima shvaćajući svoja ograničenja i stalno govoreći čujućim ljudima da poštuju ograničenja gluhe i nagluhe osobe u nadi da će ostati prijateljstvo i potreba za zajedništvom između gluhe i čujuće osobe.

Čovječanstvo počiva na prilagodbi svake jedinice jedna prema drugoj u nadi da će stvoriti korisno društvo, u nadi da će ostati dugotrajna ljubav između dvije osobe, u nadi da će zato takvo društvo kao multikulturalnost biti sposobno riješiti sve vrsta ograničenja koje svaka jedinica ima svaka sam sa sobom.

Bez obzira što gluhoj osobi smeta štogod kod čujućih ljudi, bez obzira što čujućoj osobi smeta štogod kod gluhih ljudi, gluhi i čujući svi zajedno su vrlo korisni jedni drugima u zajednici društva, tako čovječanstvo može krenuti dalje u višem stupnju održanog razvoja. Sto ljudi, sto čudi.

mr. sc. Zlatko Orčić

NAVIKE KOJE IRITIRAJU GLUHE I NAGLUHE/ČUJUĆE OSOBE

Kada je u pitanju riječ "iritantno", uvijek se nađe nešto što možemo svrstati u tu kategoriju. Sama tema je opsežna, zanimljiva i iritantna. Neki ljudi imaju navike koje iritiraju – „idu na živce“ svima oko njih, a možda i njima samima. Mnogi ljudi bespotrebno zamaraju svojim iritantnim navikama, čak i mogu izbaciti iz takta i polagano dovoditi do ludila. Za neke od tih navika postoje i vrlo dobra objašnjenja.

Fokusirat ću se samo na navike koje iritiraju gluhe i nagluhe u čujućoj sredini, kao i na navike koje iritiraju čujuće osobe od strane gluhe osobe. Imamo bezbroj iskustava u pravom životu i prizmu primjera odnosa između čujućih i gluhih.

Široka je lepeza navika koje iritiraju gluhe i nagluhe osobe:

- da se tretiraju kao invalidi samo zato što razgovaraju drugačijim jezikom od uobičajenog (ako su gluhi, ne znači da imaju fizičkih oštećenja i da su invalidi - problem je u percepciji gluhih osoba)
- da su gluhe osobe u društvu doživljene kao „nešto manje“ od punopravnog ljudskog bića, nešto što je „teret društva“ ili nešto što je „izvor straha“ od nepoznatog
- da su gluhe osobe „jadne“ osobe
- izraz „gluhonijemi“ koji vrijeđa gluhe osobe i koji više iritira zbog toga što mediji koriste taj izraz unatoč stalnim upozorenjima i molbama
- da su gluhi intelektualno in-

- feriorni čujućim osobama, da nedostatak govora ukazuje na nedostatak inteligencije
- nedovoljna informiranost o oštećenju sluha
- strah od komunikacije sa gluhom osobom
- da čujuća osoba misli da je znakovni jezik isti u svim zemljama svijeta, pa se svi gluhi ljudi međusobno razumiju
- stav da su gluhi nesposobni i da ne mogu završiti visoko obrazovanje kao osobe sa smanjenim mentalnim mogućnostima
- da su gluha djeca i odrasli nesretni i osamljeni
- gluha osoba u čujućem društvu pokuša se uključiti i upita prvu osobu pokraj sebe o čemu se priča i na kraju dobije odgovor tipa: "Nije važno" ili "Ništa!" ili "Bez veze priča" ili „Čekaj, poslije kažem ... i na kraju zaboravi ...“ ili u kratkim crticama prepričava ...
- spušten pogled čujuće osobe prema dolje za vrijeme komunikacije s gluhom osobom
- kolutanje očima i „grimase“ čujuće osobe što moraju ponoviti rečeno gluhoj osobi
- praktička nemogućnost dobivanja posla
- namjerna sabotaža gluhe osobe tijekom razgovora za posao
- dominiraju odnosi i osjećaji nepravde, vrijeđanja i nejednakosti u institucionalnim odnosima (npr. diskriminiran na radnom mjestu)
- mobbing od strane nadređenih
- ponižavanje, ignoriranje, ismijavanje, stalno nezaslužno kažnjavanje i vikanje (zbog oštećenja sluha), niske

ocjene rada, uznemiravanje, ometanje u napredovanju, zastrašivanje, podcjenjivanje, omalovažavanje, stalno kritiziranje u svrhu ugrožavanja integriteta ličnosti žrtve, njegov profesionalnog, socijalnog, ponekad i privatnog funkcioniranja, ugleda i dostojanstva, uz prigovore i pretjeranu kontrolu

- u radnom okruženju gluha osoba kao žrtva ne može doći do riječi ili teško dolazi do riječi ili je stalno prekidana u govoru ili se odbijaju neverbalni kontakti sa njom
- gluha osoba poništena kao ravnopravna osoba koju se bez pravne i socijalne osude (radnog kolektiva) može omalovažavati
- omalovažavanje prelazi uobičajene granice uloga u svakodnevnom životu
- gluhim osobama se ne osigurava prijevod kod upisa u školu, na nekim javnim mjestima
- ignoriraju gluha osobu kao da ne postoji - isključuju je iz društvenog života na način da ju "zaborave" pozvati na proslave, na poslu je "zaborave" obavijestiti o zakazanom stručnom sastanku, ignoriraju ju u stankama
- susreti jedne gluhe osobe na socijalnim okupljanjima, druženjima, rođendanima čujućih osoba – usamljenost, izoliranost
- da se čujuće osobe čude što su gluhe osobe dobri vozači, što mogu „slušati“ glazbu

- da čujuća osoba misli da najbolje zna što treba gluhima, da ne poštuje mišljenje i doživljava gluhih
- da čujuća osoba smatra da gluhim osobama nešto fali i da nisu potpune osobe
- da ne troši vrijeme da bi pokušao razumjeti gluhu osobu, shvatiti što znači biti gluhi i koje su potrebe i prava gluhih osoba
- čujuće osobe: roditelji, ... govore u ime gluhe osobe
- „bulje“ u slušne aparate na ušima
- kohlearni implantat pretvara gluhu osobu u čujuću osobu
- kada gluha osoba pošalje poruku čujućoj osobi i vidi obavijest da ju je ta osoba pročitala, a nema odgovora
- nedostatak razumijevanja, strpljenja i dobre volje, općenito nedostatak senzibiliteta

Lepeza navika koje iritiraju čujuće osobe:

- prisustvo gluhe osobe u raznim situacijama
- način komunikacije sa gluhom osobom – kako komunicirati
- što gluhe osobe okreću pogled u razgovoru
- nerazumljiva artikulacija govora
- što moraju ponavljati rečenicu ako nisu razumjele
- što moraju pisati sms-eve gluhoj osobi jer je lakše telefonirati
- što su gluhe osobe „glasne“, tj. što govore povišenim tonom i neartikuliranim govorom

- što su gluhe osobe „temperamentne“ - kao da se svađaju, kada razgovaraju znakovnim jezikom - kao mlataranje ruku

- što je u blizini stanova i kuća klub gluhih – čujuće osobe upozoravaju gluhe osobe da šute ili da stišaju glas

Osim ovih navika koje iritiraju nas sve gluhe i nagluhe, navest ću neka moja iskustva koje slično ili isto ili ... dijele i ostale gluhe i nagluhe osobe.

Moja iskustva

Cijeli život od djetinjstva kroz školovanje u redovnoj OŠ „Jabukovac“, matematičkoj gimnaziji i kroz studiranje na ERF-u, preko traženja i čekanja posla, kroz svakodnevni život do sada uvijek sam nailazila na prepreke, teškoće kao i na iritantne navike čujuće okoline.

Uvijek sam se borila sa svim raspoloživim argumentima, još se borim i još ću se boriti...

1. Kada gledam situaciju školovanja i studiranja u današnje vrijeme koja je drugačija i bolje prihvatljiva za gluhe zbog asistenta u nastavi, prevoditelja na znakovnom jeziku i moderne tehnologije, sjetim se kako smo se mi stare generacije gluhih školovali, studirali u redovnim uvjetima uz stalno borbenu dokazivanje, bez asistenta, prevoditelja...

Tijekom mog školovanja u osnovnoj školi bila sam dobro prihvaćena od čujućih

učenika i profesora koji su imali iskustva u radu sa gluhima. U matematičkoj gimnaziji je bilo teško zbog nerazumijevanja i straha od komunikacije sa mnom kao gluhom osobom.

Profesori gimnazije za vrijeme nastave u razredu su šetali u početku, govorili prebrzo, unatoč mojem upozorenju da očitavam govor sa usana. Jako mi je bilo teško pratiti nastavu, bez objašnjenja gradiva i pojašnjavanja pojmova. Čujući učenici u početku me nisu dobro prihvatili i tek puno kasnije su shvatili moje oštećenje sluha, kako komunicirati sa mnom pomogli su mi pojašnjavanjem nastavnog gradiva kao i profesori. Tu gimnaziju sam uspješno završila kao prva gluha osoba kojoj je to pošlo za rukom.

U to vrijeme studij za defektologiju na Fakultetu za defektologiju (ERF) izvodio se zajednički sa studijem za nastavnike razredne nastave u redovnim školama na Odsjeku za pedagogiju Filozofskog fakulteta. Nastale su nepremostive teškoće oko upisa na Odsjeku za pedagogiju. Položila sam prijemni ispit na Fakultetu za defektologiju, a na Odsjeku za pedagogiju pedagoški radnici (članovi ispitne komisije) nisu mogli prihvatiti moje oštećenje sluha. Svoje stanovište potkrepljivali su tradicionalnom tvrdnjom o potrebi fizički i psihički „zdravih“ ličnosti za navedeno zvanje.

Nakon žalbe Ministarstvu prosvjete i športa, uz pomoć profe-

sora Fakulteta za defektologiju i u dogovoru i uvjeravanju nadležnih struktura Odsjeka za pedagogiju, konačno sam upisala željeni studij. Na fakultetu sam se družila sa čujućim studentima koji su mi puno pomogli posuđivanjem knjiga i zabilješki s predavanja koje sam prepisivala.

Uz veliki osobni angažman i zalaganje obitelji i profesora uspješno sam i u roku diplomirala paralelni studij defektologije i razredne nastave.

Moje znanje komuniciranja s čujućom okolinom stečeno u školi omogućilo mi je da sklapam poznanstva i rješavam probleme, a to mi je dalo mnogo samopouzdanja. Jasno da nije uvijek bilo sve tako blistavo, ali to onda nastojim ne uzimati previše k srcu, jer se gluh čovjek isto mora suočiti i s raznim nesporazumima i zaprekama, a to se uči (i nauči) živjeti od djetinjstva u čujućoj sredini.

2. Problemi oko zapošljavanja - šest godina sam čekala da dobijem željeni posao. Gdje god su tražili defektologa u redovnoj školi, u specijalnoj školi, u bolnici ... bila sam odbijena zbog oštećenja sluha.

3. U pošti sam poslala pismo na šalteru kao hitno preporučeno i pitala sam koliko treba platiti. Nisam razumjela i ponovo sam molila gospođu da ponovi, a prije toga sam ju upozorila da sam gluha i da očitavam sa usana. Ona mi drsko rekla da mi na čelu ne piše da sam gluha. Odgovorila sam joj da je jako li-

jepa njena kultura i zašutjela je.

4. U ambasadi sam pitala gospođu na šalteru za informaciju gdje mogu dobiti formulare za vizu. Prije toga sam upozorila da ne čujem, tj. da sam gluha i da očitavam sa usana. Gospođa na šalteru je nazvala telefonski jednu gospođu koja je htjela sa mnom telefonski razgovarati. ??? Kad sam rekla da ne mogu telefonirati, da sam gluha, ova neljubazna sa šaltera je kolutala očima i rekla gospođi na telefon da ne mogu telefonirati.

Dovoljno mi bilo gledati njeno neugodno lice, tj. ružne grimase i tu sam osjetila poriv da ju spustim na dno. Nakon njenog telefonskog razgovora pitala sam gospođu tražeći osobni razgovor u bilo koje vrijeme. Ova mi jedva, zapravo drsko odgovorila da ne primaju na osobni razgovor. Pisala je na papiru, shvatila je da se i na taj način može komunicirati. Ja sam uporno tražila da digne glavu, jer mogu očitavati sa usana. A ova je pisala, tu mi je smetalo njeno ignoriranje. Tražila je moju e-mail adresu ili broj faxesa da gospođa s druge telefonske linije može meni poslati upute u vezi dobivanja vize. Na kraju sam se zahvalila i rekla da ću opet doći u ambasadu ako ne dobijem na vrijeme upute.

Takvo moje ponašanje prema toj gospođi je možda djelovalo kao «eksplozivno» ponašanje, tako bi to tumačila čujuća okolina.

Nakon 10 dana ponovo sam bila u toj ambasadi, jer nisam dobila upute. Bila je druga jako ljubazna gospođa na šalteru

koja je razgovarala telefonski s gospođom s kojom sam na kraju ipak osobno razgovarala i dala mi adresu agencije.

U turističkoj agenciji dobila sam sve potrebne formulare za vizu od jako pristupačne i drage gospođe koja mi rekla da sam energična, borbena i optimistična, a prije toga sam joj ispričala za doživljaj u ambasadi.

5. Bila sam u takvim situacijama - dok poznata osoba telefonira, ne gledam tu osobu što priča na telefonu jer smatram da nije pristojno „slušati“, tj. očitavati sa usana govor te osobe („buljiti“ u usne čujuće osobe). Čujuća osoba sluša osobu što priča telefonski (ne mora gledati tu osobu), dakle čujućim osobama je dostupno, a gluhe osobe su prikraćene i žele znati isto.

6. U gradu čujućci biciklisti su „koma“ za nas gluhe. Ne poštuju pravila - ne voze po biciklističkoj trasi, „trube“ da se maknemo ili se voze takvom brzinom tik blizu nas i to stvara neugodan osjećaj. Još prigovaraju što se ne maknemo...

7. Nedavno sam na autobusnom kolodvoru, na šalteru za informacije pitala gospođu za vozni red zbog rezervacije povratne karte i sigurnosti termina povratka. Odgovorila mi je, prema meni, stojeći sa spuštenim pogledom prema dolje i s rukama u džepu hlaća (uz moju prethodnu

obavijest o gluhoći). Zbog nerazumijevanja, molila sam ju da napiše na papiru vozni red, samo zato da izvadi ruke sa džepova i da mene vidi predajući papir, tj. da očitavam sa usana odgovor. I tako je napravljeno na obostrano zadovoljstvo, tj. uspostavljena je komunikacija i dobiven željen odgovor.

Prihvatila sam stvarnost onakvu kakva jest i naučila sam da uvijek kada sam u prvom kontaktu sa čujućom osobom, najprije kažem: „Oprostite, ja ne čujem, očitavam s usana!“ Ovo priznanje mi je u životu mnogo pomoglo – da izbjegnem niz nesporazuma.

I nikad kraja tome... i zato završavam sa 7. točkom mojeg iskustva, sa razmišljanjima, savjetima i zaključkom ...

Razmišljanja

Što svaki put treba na čelu pisati «Gluh – a» kao etiketa? Jer to nije vidljiv hendikep, kao kod slijepih kojima čujuće osobe odmah priskoče u pomoć. Čim netko gluha - koji nerazumljivo govori, progovori, zbog drugačije artikulacije, onda čujuća osoba shvati o kome se radi. A kad neka gluha osoba malo bolje govori, tu je nevjerica od strane čujuće okoline.

Iritantne navike, koje gluhe i nagluhe osobe doživljavaju u čujućoj okolini mogu emocio-

nalno »prodrmati«, poraziti, uzburkati... osjećaje, ali na kraju treba se boriti i dokazati. Gluhe i nagluhe osobe imaju bogat unutarnji život i ako ne “izbace van” ono što u njima ključa, doći će do teškoća koje će čujuća okolina pogrešno protumačiti.

Zbog pogrešnih stavova društva i tih spomenutih iritantnih navika, gluhe i nagluhe osobe često imaju nisko samopoštovanje. Obično kad se netko osjeća emocionalno stabilno ima dovoljno samopouzdanja, dovoljno mu je skrenuti pažnju na navike koje smetaju. Međutim, oni nesigurni u sebe mogli bi reagirati neprimjereno.

Uz dobru volju, suradnju i podrške čujuće okoline komunikacija sa gluhom osobom se može premostiti! Da su gluhe osobe ravnopravne, mogu sve osim čuti. Željne su više saznanja, više informacija...

Vole čuti sve, čak i najbanalnije stvari, jer je jako dobar osjećaj biti uključen u društvo i smijati se nečijoj šali zajedno s čujućima. Samo želim reći da Gluhima treba dati prava da sami odluče kako će sa čujućima komunicirati, bilo govoriti, bilo znakovati, bilo pisati.

I uključiti nas u ovo društvo na obostrano, a ne jednostrano zadovoljstvo. S tim da čujući moraju napraviti više ustupaka. Razumjeti nas, prilagoditi se nama i omogućiti da dobijemo informacije u isto vrijeme. Čujući bi trebali nama dati za pravo da se

samoidentificiramo i to treba poštovati. Bilo bi lijepo da nas u Hrvatskoj stave na istu razinu kao i nacionalne manjine, kao kulturna manjina! Sve se svodi na dijalog. Bez dijaloga se napredak ne može postići.

Zbog borbe za dokazivanjem svojih sposobnosti i ljudskih prava kod gluhih osoba je naglašen bolji, samopouzdaniji osjećaj i osjećaj zadovoljstva. Značajan čimbenik za zadovoljstvo sobom i svojim životom te postizanja uspjeha je samopoštovanje.

Savjeti

Dio odrastanja je i shvaćanje kako se treba ophoditi prema svakoj osobi s kojom se komunicira i kako se odnositi prema iritantnim navikama. Te navike treba postepeno rješavati.

Volim sebe više

Zbog takvih iritantnih navika samo ćete se iznervirati. Podsjetite se da ste sretni i bez tih navika. Zato se nasmijte, klimajte glavom i pustite „omiljeni film u glavi“ da skrenete misli od napornih navika.

Vježba

Naravno, upoznat ćete dosta iritantnih ljudi, zato svaki susret s njima iskoristite kao poučno iskustvo koje će iz ranijih susreta sa takvim osobama dobro doći.

Okruženje bez drame

Ponekad se ne možete kontrolirati i kažete osobi koja vam smeta čitav spisak iritantnih osobina. Time stvarate nepotrebne

svađe i drame. Zato je najbolje da izbjegnute dramu uopće.

Možda će vam biti potrebni

To je užasavajuća pomisao, ali je moguće da će vam nekad nešto zatrebati od iritantne osobe. Zato se trudite da uvijek ostvarite dobar odnos sa takvim ljudima, iako vam ne odgovaraju. Mudro vodite svoje bitke.

Nemojte prerano da suditi

Jednostavno je okarakterizirati neke ljude kao naporene i iritantne, ali možda ipak donosite sud prerano. Možda se ispod te iritantne fasade krije nesigurnost. Pokažite suosjećanje i potrudite se oko odnosa. Ponekad se isplati.

Zaključak

Različitim ljudima, kako čujućim tako i gluhima, potreban je poseban odnos i drugačiji pristup. Moguće da neka gluha osoba traži da čujuća osoba kao prevoditelj bude posrednik između

zajednice Gluhih i čujućeg svijeta i da ne traži da čujuća osoba uđe u svijet gluhe osobe.

Neka gluha osoba se najbolje osjeća u svom društvu i njeguje kulturu Gluhih da očuva identitet gluhe osobe.

Postoje neke gluhe osobe koje se žele družiti samo sa čujućim osobama stalno govoreći čujućim da poštuju ograničenja gluhe i nagluhe osobe, zbog potrebe za prijateljstvom i zajedništvom između gluhe i čujuće osobe.

Gluhi i čujući su vrlo korisni jedni drugima u zajednici društva, na obostrano zadovoljstvo.

U kontaktu s gluhom osobom uvijek je potrebno upoznati osobu, zanemariti vlastite predrasude ili pročitane činjenice i nastojati otkriti «jake strane», a ne usmjeriti se na oštećenje.

Uspješna komunikacija je moguća uz malo dobre volje,

truda i strpljenja. To bitno utječe na emocionalni, spoznajni i socijalni razvoj osobe oštećena sluha. U senzibiliziranoj životnoj, radnoj i socijalnoj okolini gluha osoba razvija samopoštovanje i osjeća se ravnopravnom.

Poanta je da naučite kako se postaviti i obranite se od tih iritantnih i napornih navika. Cijeli život učimo i postajemo mudriji i iskusniji.

Genij je jedan posto inspiracije i devedeset devet posto znoja!

Thomas Alva Edison

A prava dužnost čovjeka je pokoriti strah.

Thomas Carlyle

*Ružica Kežman,
prof. defektolog*

NAVIKE ČUJUĆIH/GLUHIH OSOBA KOJE NAS IRITIRAJU

Savršeni naslov za mene, pomislila sam to pročitavši e-mail gospodina predsjednika udruge Dlan, inače provokatora koji oduvijek propitkuje osjetljive teme problematike gluhih kroz kazališne izvedbe gluhih i čujućih izvođača u svrhu očuvanja Kulture Gluhih, danas i kao gitarista u bendu gluhih, vjerovali ili ne, ne brinite, neću vas sada uvjeravati da je i to moguće, znam da je iritantno.

Naravno da sam i sama sudi-onik “nemogućih” slučajeva; naime neke čujuće ljude sam znala i “šokirati” sa izjavama da vozim auto!? A što tek još mnoge druge stvari koje “ne bih smjela” činiti zbog oštećena sluha jer mi žele, pazi ovo, samo najbolje i da se boje za mene, nikako ne bi stale u ovaj sićušni članak, više su to priče za knjigu.

Možda jednog dana, nadam se. Ako budem dovoljno iritirana, onda sigurno. Ne tvrdim to samo ja već i mnoge gluhe iliti nagluhe osobe, pa i čujuće koje su svjesne da zapravo nemaju pojma o Kulturi Gluhih, a kamoli o ostalome. Vrlo je iritantno to “slušati”. Svaki dan da “ne možeš” jer...

Još je iritantnije slušati takve presude ne od bilo koga već dragih prijatelja, da gluhi zapravo ne bi smjeli voziti, da moraju ostati u “posebnim” školama, da im ja ne izgledam kao gluha osoba, da se ne družim s gluhima i tako dalje u krug koji nikad ne staje, a u tom vrtlogu događaju se (ne) moguće stvari koje čujućima nikada ne bi ni pale na pamet.

Otkako sam prihvatila paradoks paralelnog života gluhih i čujućih, češće umirem od smijeha i plača nego očajavam što je tomu tako. S druge strane gluhe osobe mi govore kako “oni čujući”, kao da su sa nekog dalekog planeta, “ništa ne kuže” i da to nije u redu.

usudim to reći na najljepši mogući način, često dobijem “napad”, verbalni ili na znakovnom jeziku, a to drugima u slučajnom prolazu zna izgledati “agresivno”, pa ta treća osoba zna krenuti “prekidati napad” s dobrim namjerama. I to je iritantno ako mene pitate.

Naprosto obožavam emocije izražavati na znakovnom jeziku isto koliko i operni pjevač u pjevanju. Ako i to neke iritira, da li sam zato dužna ispričati se za to? Veliko ne. Samo daj do znanja i mirna Bosna. I kako vrijeme prolazi, dalje se osjećam poput psa koji si ne može dohvatiti rep, a vrlo je blizu jer sam eto nekome iritantna koja sam djelovala

I ja se slažem, ali kako odgovoriti bilo koga od iritantnih navika kojih vjerojatno nije ni svjestan? A kad se

bez loših namjera. Jednostavno je tako i točka. Iritantno.

Ispričati se, popraviti se ili ponašati se kao da ništa nije

bilo? Vrlo. Nekad i to učinim iz ljubavi ako to iritira meni dragu osobu, suzdržim se ili smanjim “lošu” naviku jer se nadam da ću tako pokazati da mi je stalo. I ako to opet iritira, onda nešto ne štima. Trudiš se kao najveći idiot biti što manje iritantan jer to nekom drugom idiotu, eto, smeta. I kako ustanoviti tko je tu lud?

Problem je u toj osobi ili u meni ili u nečem trećem, ali problem postoji i mora postojati jer onda ne bi bio problem kad smo već navikli u svakom čovjeku u roku ‘keks’ naći jednu manu ili više. Ali obavezno jednu. Manu, ne vrlinu, to je već dosadno. I tako se pravimo važni kako brzo uviđamo tuđe mane dok svoje ni ne vidimo. A taj problem raste i raste poput ružnog čudovišta koje samo čeka nekoga razderati, svejedno mu je tko će biti žrtva.

Koliko god izbjegavali to čudovište, ono se samo pojačava umjesto da nestane kako se nadamo, a zajedno s njime i iritantne navike koje je sve teže i teže obuzdati. Pa je možda najbolje za opće dobro u to uopće ne zadirati, možda i prođe jer je malo iritantno to pokretati kad već iziskuje napor, a kamoli ulaziti u teške teme koje u pozadini nose vrlo ozbiljne probleme.

O traumama gluhih osoba danas gotovo nitko ne priča ozbiljno, zna se, inače ne preferi-

ram izraz “deaf power”, no sada mi već djeluje poput logičnog zaključka, znamo olako preživjeti situacije od kojih bi se čujuć lječili kod psihijatra ili drugdje ako ne i godinama. Usput ću reći da znaju buljiti u nas na ulici kako se uopće znamo smijati ili raspravljati. Tragikomedija kakve onda grimase padaju.

Pala mi je sada na pamet jedna anegdota, jedne večeri mi je gluhi prijatelj ispričao kako je upoznao neke čujuće ljude koji su se jako čudili što zna i prostačiti! Dok se on bunio, ja sam plakala od smijeha, iako sam znala da to nije nimalo zabavno. Dakle, ne slušati, ne gledati, ne petljati se i ne vjerovati je vrlo iritantna i popularna navika: “Ako ti smeta, šuti poput ostalih, što se sad javljaš, želiš se praviti važan”.

Navika neslušanja, navika slušanja onoga što ti trenutno odgovara je opasna, dragi moji čitatelji. Sad me već svrbi kosa od psorijaze kad se sjetim “nemogućih” razgovora sa gluhim osobama, satima smo vodili razgovore i jedva se umirimo kad koliko toliko nađemo kompromis, a u biti se umorimo. To nije iritantno,

već otužno. Ali ne odustajem makar izgrebla kosu od svrbeža, borim se rušiti bilo kakve loše navike otkako znam za sebe jer sam srećom ubrzo uvidjela da vode ka propasti i ničemu drugome, pri tom ne mislim samo na vaše mane već i moje, i od srca sam zahvalna prijateljima koji mi hrabro ukazuju na njih.

Iskreno i ponosno, znači da me vole usprkos manama. A mane nije, znamo, jednostavno voljeti, što su teže, jača je i silina ljubavi koja ih obuzdava, ali i trpi. Tko ne voli trpjeti, neka se onda ne čudi „mnoštvu“ iritantnih navika bilo čujućih ili gluhih ljudi i žali za izgubljenim prilikama koje su vjerojatno propuštene upravo zbog tih ljudi.

Ja razmišljam „naopako“, ovako: Iritantno je ono što mi sami sebi dopuštamo, nevjerojatno je koliko smo (pre)malo svjesni da se zapravo nepotrebno uzrujavamo oko banalnih stvari da li netko ima „čudne“ navike koje

nam ometaju hajmo reći „toliko željeno ugodan“ život?!

Sama pomisao na to mi je toliko iritantna da sam upravo zakolutala očima. Kolutam oči na sam ego koji ima prirodnu narav stalno izmišljati „probleme“ samo da bi osoba koja rado „draži“ vlastiti ego na neki i dan danas nedokučiv način unatoč svim znanostima patila nimalo nesvesna kolike ona probleme uzrokuje umjesto da donosi sreću kako se uvijek čini.

Hodam kroz život promatrajući ego kako konstantno navodi ljude na besmislene poteze jer se ipak kod ulagivanja egu stvaraju vrlo ugodni osjećaji dok se kod ulagivanja duhu stvaraju iznimno teški poput trpljenja i slično.

Sva sreća da svatko ima izbor na to i samostalno snosi posljedice odluka bilo dobro ili loše donesenih, ne znam kako, ali prilično sam uvjeren da je sve oko nas matematika i da se sve računa štogod mi radili.

Pridite osobi koja vam je iritantna samo zbog nekoliko određenih navika i recite joj na lijepi način da prestane sa „čudnim“ radnjama ili barem smanji intenzitet.

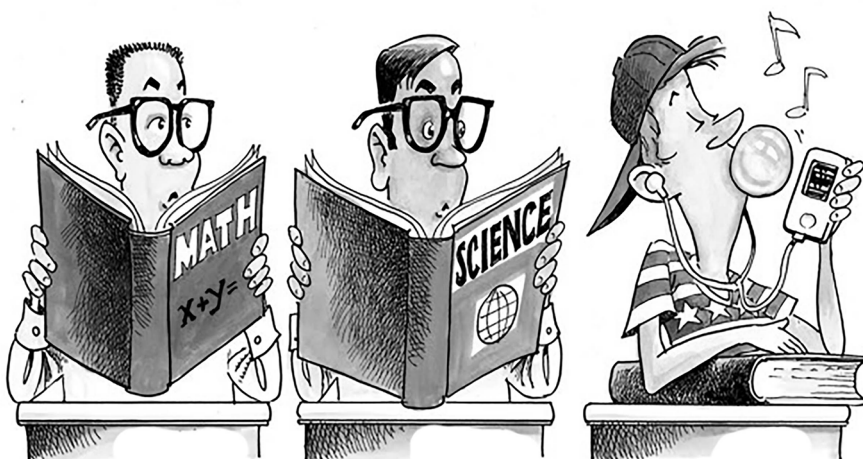
To zna i koštati nekome život, njegovim ili njezinim prijateljima, obitelji iliti poznanicima koji se ne usuđuju ukazati na mane iz apsolutno krivih razloga da „jednostavno ne žele povrijediti“.

Bježite od takvih ili se suočite ako vam baš jako smeta, ali ja preporučam ignoriranje, zanimljiviji ste. Budite hrabri, ali i iskreni, ne radite to zbog sebe kako ne bi trpjeli nečije mane jer je život jedan, pa mislite da imate pra-

vo uskraćivati toj osobi vaše prisustvo, a kamoli iskrenost i bilo što ostalo. Jako se varate.

Život je svakako vrijedan žrtve kao jedine i prave radnje u kojoj prepoznamo prave prijatelje. Pa i sa iritantnim navikama, što ih je više, to bolja i jača ljubav. Trpite do sljedećeg čitanja ili sami pokrenite „dobrovoljnu“ žrtvu da kažete istinu, isplati se.

Vanja Jović

ZAVOJNICA, MORE/SMOKVE I PLES 5 RITMOVA

Evo nas opet u rujnu. Skupljali smo snagu, odmarali se, bili puno van kuće, i sad smo spremni za nove brojeve, i sve što nam rujn donosi, kao i jesen. Moj godišnji je počeo malo konfuzno i turbulentno. Opet sam se uvjerila kako se ništa ne događa slučajno, pa makar i naizgled loše stvari.

Sva poduzetna i samouvjerenjena krenula sam iz 5 brzine u vikend. Na početku vikenda, odmah sam doživjela ugodno iznenađenje, kad sam naručila knjigu „Šetnje s Bogom u gojzericama“, koja je usput rečeno predivna (preporučujem ju svim vjernicima i ljubiteljima planinarenja, kao i bezuvjetno i neovisno i jednima i drugima ☺). Naime, sam autor osobno je i nakladnik i distributer knjige, donosi je naručitelju na vrata i fotka vas za svoju grupu na Facebooku, i tako širi pozitivne vibracije, dobru volju, ljubav, a usput je iznos knjige namijenjen u dobrotvorne svrhe.

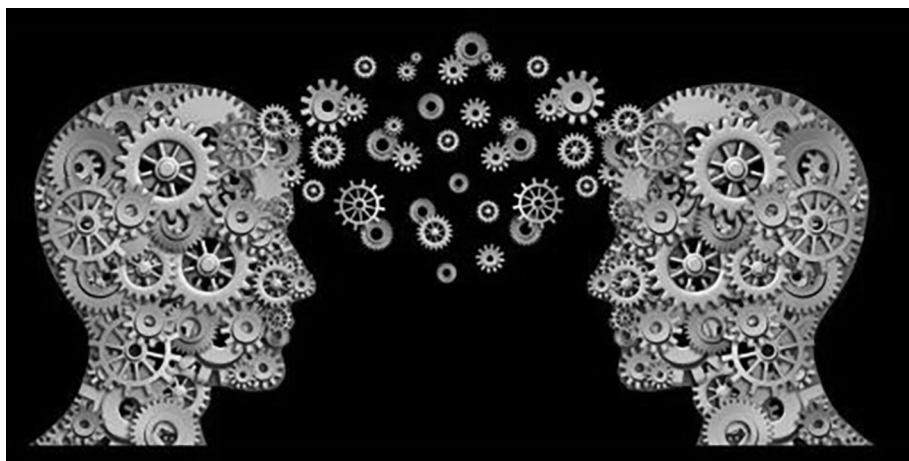
Godišnji može početi iz treće brzine, no ja sam prebacila u četvrtu, i uskoro se nemilo iznenadila kad sam pri mijenjanju dijela svojeg aparatićavanjskog dijela pužnice shvatila da mi ista – ne radi. Nešto sam pokvarila, otrgnula,

nepažnjom, ali i dotrajalo materijala je bila ključna.

Odmah sam se raspisala okolo za rezervne dijelove ljudima, i instinktivno naletila na gđu Snježanu, koja i inače pomaže gluhima, te radi sve i svašta: prevodi, vodi na izložbe, komunicira, posređuje i svašta). Mnogi prijatelji su mi odmah htjeli pomoći, no nisu mogli. Svejedno, hvala. Dakle uz pomoć gđe Snježane dala sam se u trk za ZAVOJNICOM (Bože, nisam ni znala skoro dijelove aparata pa miješala pojmove u panici), koju sam odmah dobila poštom, brzo i efikasno iz Svete Nedjelje.

drugi roditelji, i prijateljica Ivana, koja mi je uvela bitnu promjenu u boravku u Opatiji, koju godinama posjećujem.

Kupanje je ondje u najmanju ruku nesigurno, i po malo neudobno: pretrpane plaže, gužve, no Bože moj, na moru smo. Ipak je bilo olakšanje otkriti uz Ivanu mirnu lijepu i čistu plažicu uz more, popularni lungo mare. Tako sam se našetala do nje, i kupala, a društvo su mi kratko radile Ivana i njezina kćerkica, a kasnije gnjurci koji su nesmetano dolazili u blizinu i gledali nas kupaće sa stijena. Starija i Mlađa su imale sa-

Trebalo je još „samo“ obaviti potrebno da se skupe papiri za komisiju i predati jer sam morala putovati. Sve sam stigla – baš mi loše sjedaju ovakve nepredviđene stvari, valjda starim, čitajte: usporavam.

Na moru me čekala kućica dobro znana i prijateljska,

mostalno ljeto, i svojim odrastanjem olakšale majci odmor. Čak sam se odmarala i od pasje kćerkice koja je prvi puta bila na moru u Kući Smokava, tako ćemo ju zvati.

Stigli smo i do plesa 5 ritmo-

A black and white photograph of a woman in a dynamic pose, wearing a black crop top and a long, flowing skirt, with her hair flying wildly in the air.

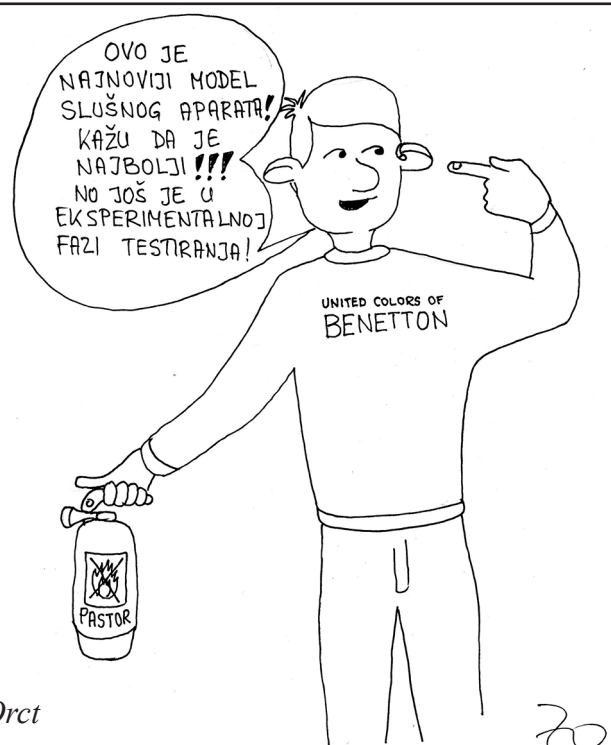
Ako ti se pleše – pleši.
No, ondje plešeš kako želiš, a
ne kako moraš, plešeš za sebe,
a ne za druge, i samo slijediš
poriv svojeg tijela i duše.

<http://www.plesrit-mova.net/5ritmova/>

Evo, nekako sam uspjela.
Muzika mi je bila pretiha,
tijelo kruto, ravnoteža kli-
mava, ali svejedno sam
isplesala svoje molitve.

Do idućeg broja i s nadom da ste uživali u ovome ljetu baš kao što sam i ja,

Vaša Petra

[illegible]

ZANIMLJIVA DOGAĐANJA

Kazališna predstava „Mačak u čizmama“ – URK Močvara, 30.6.2016.

Predstava „Mačak u čizmama“ Udruge „Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura gluhih DLAN“ je ostvarena uz potporu Ministarstva kulture. Izvedena je u Močvari, zahvaljujući kazališnom i filmskom redatelju gospodinu Mariu Kovaču.

Udruga „DLAN“ se zahvaljuje i Savezu gluhih i nagluhih grada Zagreba, tj. predsjednici Katarini Tonković koja je izvođačima - glumcima omogućila prostor Saveza za probe te premijerne kazališne predstave.

Režija: Angel Naumovski

Glume: Iva Vrbos, Sabahudin Jusić, Lino Ujčić i Angel Naumovski

Kostimografija: Dramski stu-
dio DLAN

Scenografija: Dramski studio
DLAN

Dizajn programskih materijala: Lino Ujčić

„Mačak u čizmama“ poznata je priča o trećem sinu, ujedno najmlađem djetetu koji je tijekom dodjele nasljedstva dobio najlošiji dio ili skoro ništa, a to je bio mačak i nešto sa njim. Mačak za kojeg se vjerovalo da je beskoristan uopće nije bio takav.

Poruka priče je da se u životu treba uvijek osloniti na svoje sposobnosti i da je važno vjerovati u sebe, te biti tvorac svoje sreće i također prilagoditi se uvjetima, prilikama i neprilikama u kojima živimo.

OSVRT:

Priču predstave možemo

promatrati kao alegoriju, odnosno preneseno značenje. Prenesenim značenjem koje se proteže kroz cijelu priču, možemo doći do zaključka, odnosno do poruke ove priče

da se u životu treba uvijek osloniti na svoje sposobnosti i da je važno vjerovati u sebe.

Tema je vrlo ambiciozna - pokušaj spoznavanja ljudske prirode. Kroz priču su prikazani problemi današnjeg modernog doba: nedostatak ljubavi i njezin pronalazak, otuđenost od ljudi i usamljenost, pohlepnost, moć i želja za vlasti.

Dinamična, duhovita i topla, čitljiva i nepretenciozna predstava koja odiše zajedničkom energijom glumaca. Impresivni glumci kao četvorka: Iva Vrbos, Sabahudin Jusić, Lino Ujčić i Angel Naumovski su kroz predstavu koristili sve oblike komunikacije – govorne, pisane, znakovne i mimične jezike.

Iva kao najmlađi sin, Lino kao otac - starac i kao kralj, Sabaudin kao Maćak i Angel

izvršno dočarao glumac Sabahudin. On je preokrenuo cijeli život gospodara - kralja i učinio ga jednim od najbogatijih ljudi u kraljevstvu.

Predstava je uokvirena jednostavnom i funkcionalnom scenografijom i ilustrativnom kostimografijom koje su u suprotnosti. Kostimografija je iz vremena kraljevstva, a scenografija iz modernog vremena zbog radnje priče i napredne tehnologije (laptopi).

Pokret i gesta, dinamika i prostornost izlaze iz psiholoških karakteristika likova i u potpunosti su u funkciji radnje i atmosfere. Od početka do kraja radnja predstave je dinamična zbog raznovrsnog scenskog izražavanja tih glumaca:

kao bankar su izvršno odigrali svoje uloge prikazujući pozitivne i negativne osobine.

Glavni lik Maćak predstavlja sve osobine najmlađeg sina kao što su inteligencija, hrabrost i domišljatost koje je

1. Otac – starac podijelio je sinovima nasljedstva i poslije ga smrt povede sa sobom. Starac počinje riječima u prvoj sceni:

„Draga moja dječice. Umoran sam, star sam i bolestan sam. Cijeli život sam radio za vas. Sad je vrijeme da se sami brinete za sebe. Umrijet ću i vama ostavljam sve što sam stekao. Tebi, najstarijem, dajem ključeve hotela i vjerujem da ćeš znati kako ćeš dalje. A tebi, mlađem dajem ključeve restorana i mislim da ćeš se snaći bez problema i pomoći. A tebi, najmlađem, ostavljam šator, livadu, jezero i... nešto što ćeš morati sam... misli, slušaj... radi i šuti!“

2. Treći sin, nezadovoljan svojim nasljedstvom počinje obrađivati zemlju. Mačak pomaže tom najmlađem sinu savjetima i slično... Uzme malu flašicu vode i pušlek salate.

3. Mačak ide u banku pokušati prodati proizvod trećeg sina. Ne uspije zbog ogromne birokracije... Ide kralju i uspije ga pridobiti salatom i ljekovitom vodom.

4. Mačak se pohvali trećem sinu i uzme, uz odobravanje trećeg sina, veću flašu i tri pušleka salate i odnese kralju i za to dobije svežanj novca.

5. Mačak odnese gajbu salate i 5 litara vode i odnese kralju. Dobije puno novaca i odnese trećem sinu. Kralj u to vrijeme piše na Facebooku, Instagramu i Twitteru tako šireći informaciju i prodaje proizvode.

6. Bankar uoči na mreži informaciju koju širi kralj i ode njemu po informaciju i harač. Kralj mu daje kovertu. Bankar

očito nezadovoljan i pohlepan sa više vlasti i moći, ode trećem sinu i traži svoj dio.

7. Treći sin ga odbije i bankar zaprijeti ovrhom i zapljenom nekretnina... Treći sin odluči zatvoriti svoj posao.

8. Kralju to zasmeta i ne želi izgubiti bogatstvo i moć... oženi se trećim sinom, mačak ih vjenča. Bankar dolazi na svadbu i treći sin mu ne želi dati ruku za poljubac. Bankar odlazi, a mačak pođe sa njim sa novim prijedlogom.

Priča završava misaonom porukom da pohlepnost,

moć, bogatstvo nisu uvjet za uspjeh u životu, nego vjera u sebe i svoje sposobnosti, upornost, hrabrost, skromne želje za vlastiti kvalitetni život i želje sa sigurnošću.

Trud koji uložimo za nekoga, odgovornost koju

osjećamo, to je ljubav.

Ova poruka ukazuje da smo mi gluhi i nagluhi, općenito osobe s invaliditetom sposobni za sve životne prilike i sposobni podnijeti sve životne neprilike.

Čovjek da bi uspio mora imati bistru glavu i hrabrost. Srdačne čestitke glumcima, kojima i nadalje želimo puno uspjeha u planovima prikazivanja takvih predstava i stvaranja „počasnog“ mjesta u kazališnim krugovima, zahvaljujući kvalitetnim potencijalima i dramskom izražavanju gluhih i nagluhih osoba.

Ružica Kežman, prof.defektolog

*Fotografije: Ružica Kežman
(u arhivi Udruga „DLAN“)*

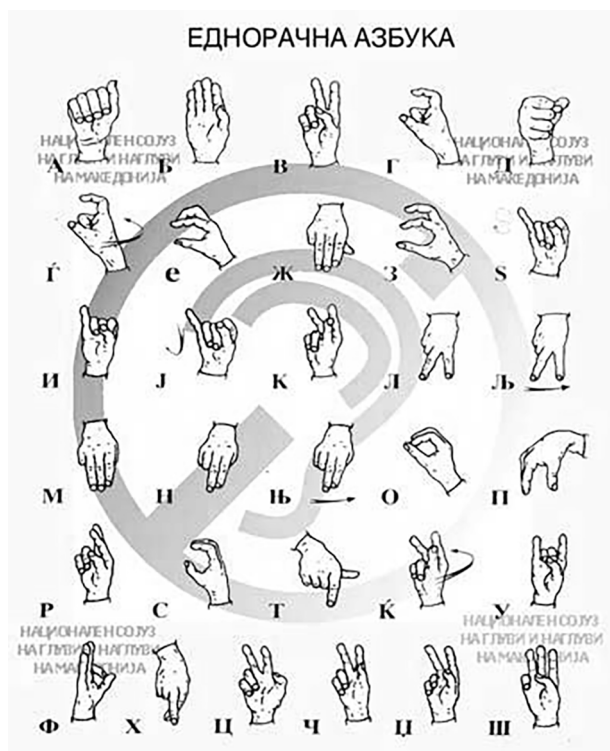

ILUSTRACIJE JEDNORUČNIH I DVORUČNIH ABECEDA ZNAKOVNIH JEZIKA IZ SVIJETA

Hrvatska abeceda znakovnog jezika

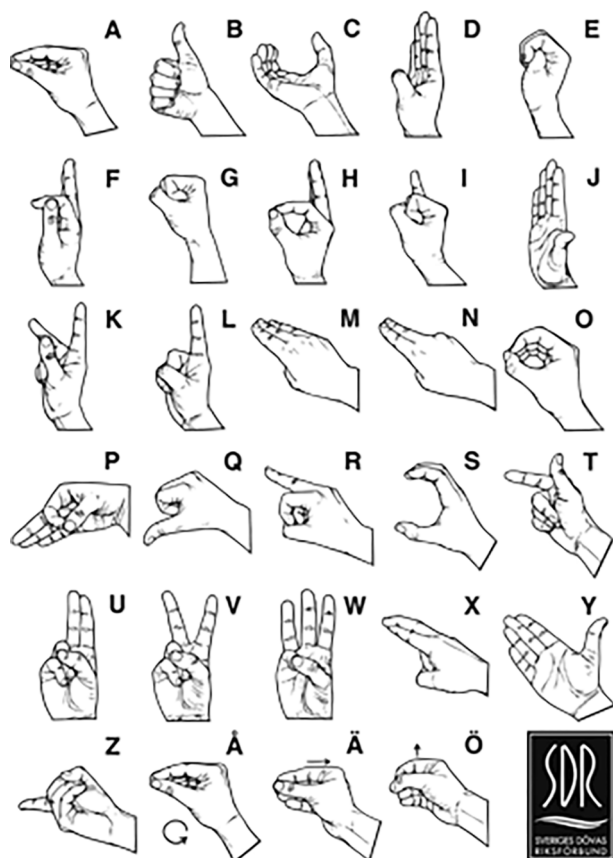

Makedonska abeceda znakovnog jezika

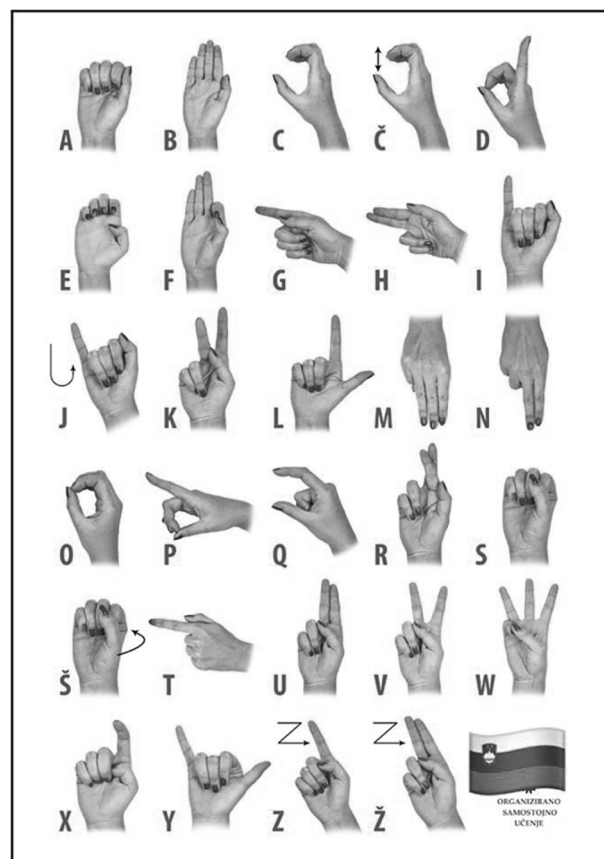

Srpska abeceda znakovnog jezika

SVENSKA HANDALFABETET

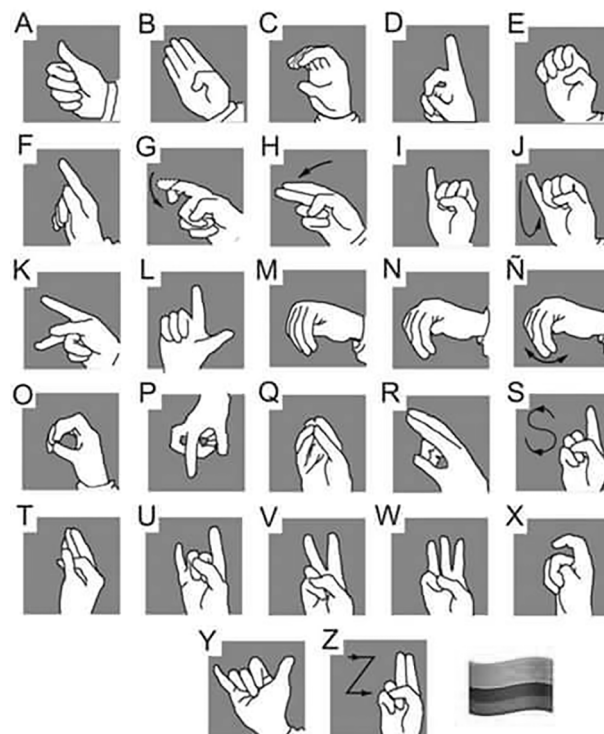
Švedska abeceda znakovnog jezika

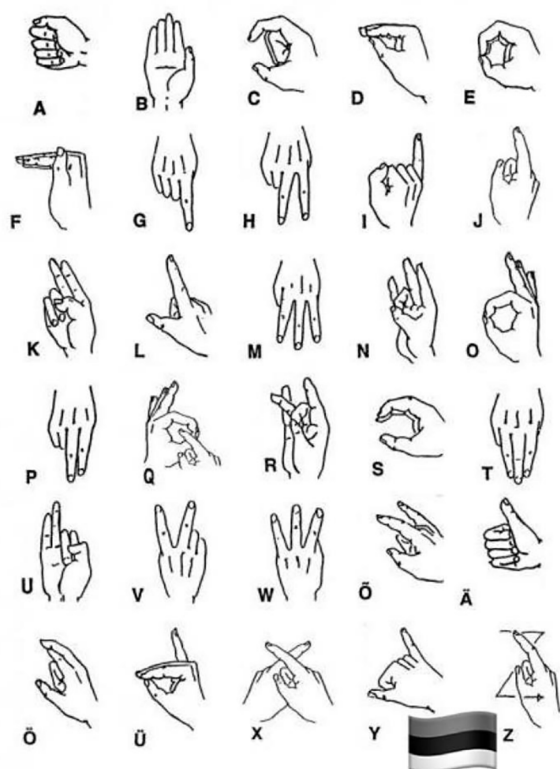
Slovenska abeceda znakovnog jezika

Peruanska abeceda znakovnog jezika

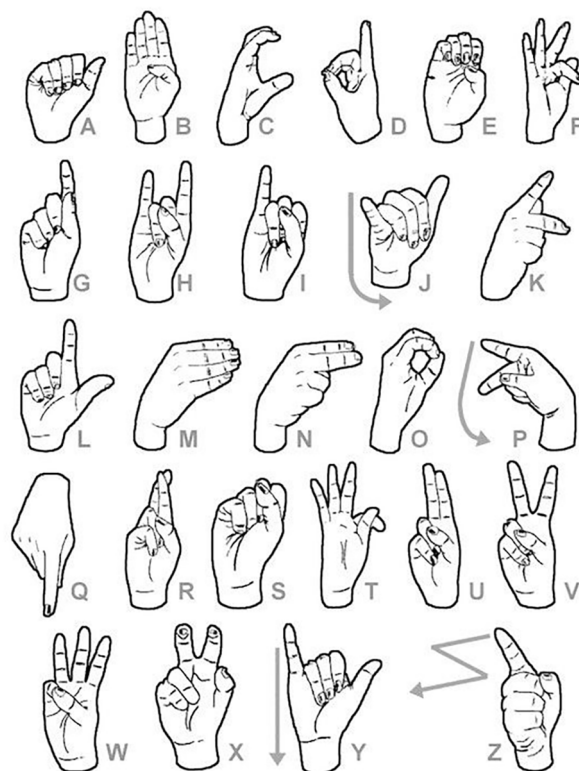

Kolumbijska abeceda znakovnog jezika

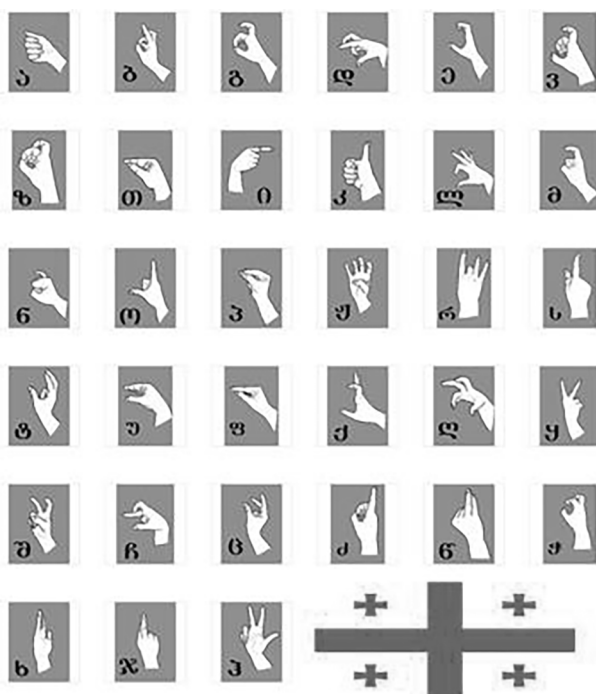
Estoniska abeceda znakovnog jezika

Alphabet Manuel LSF

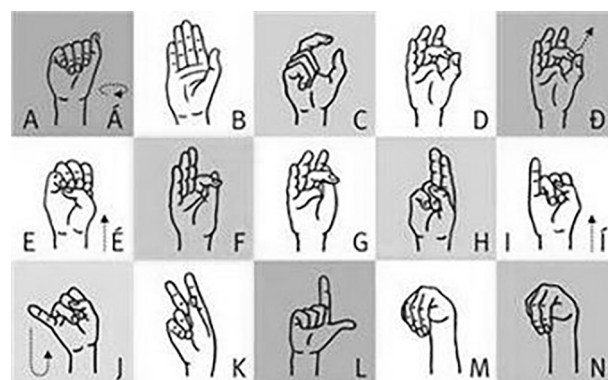

D'après Albert Tabaot

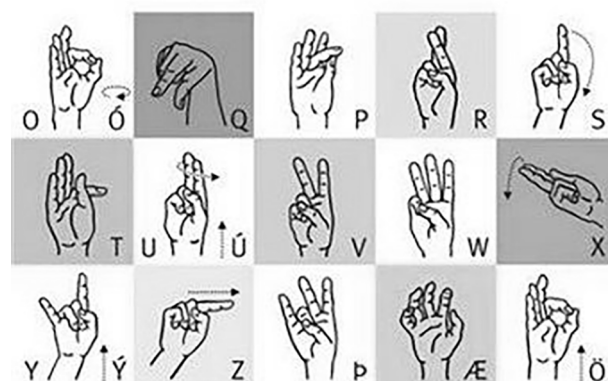
Francuska abeceda znakovnog jezika

Gruzijska abeceda znakovnog jezika

ÍSLENSKT FINGRASTAFRÓF

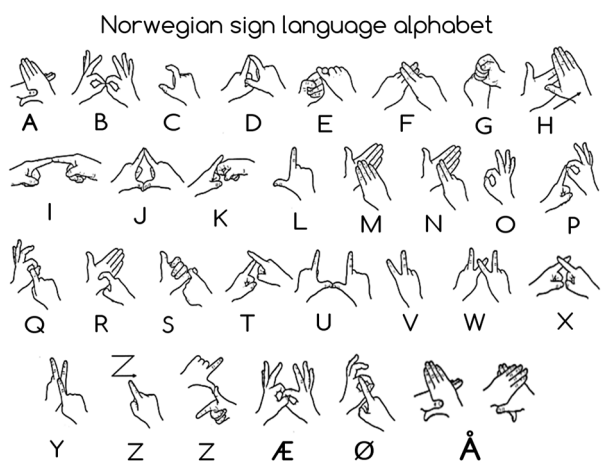

Islandska abeceda znakovnog jezika

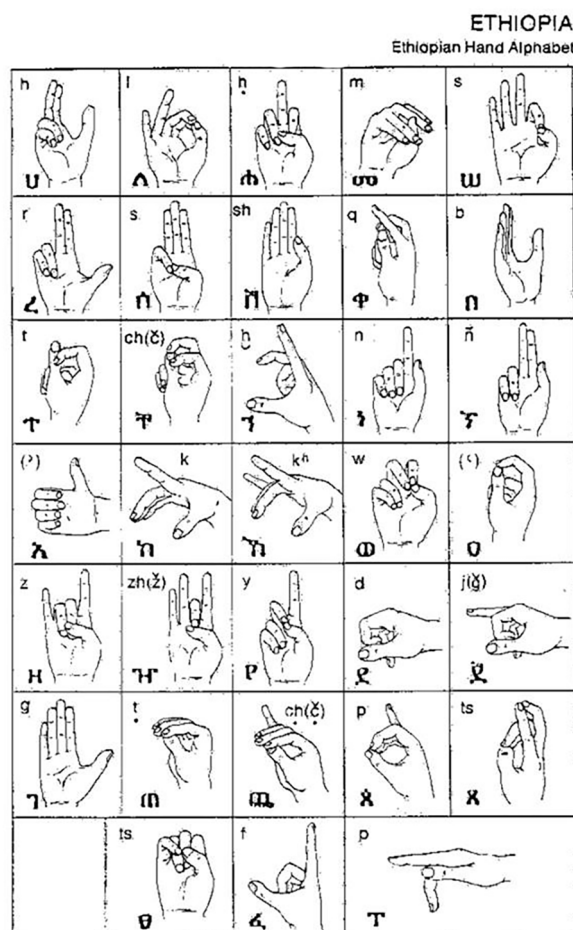

图4 日本的指文字一览表

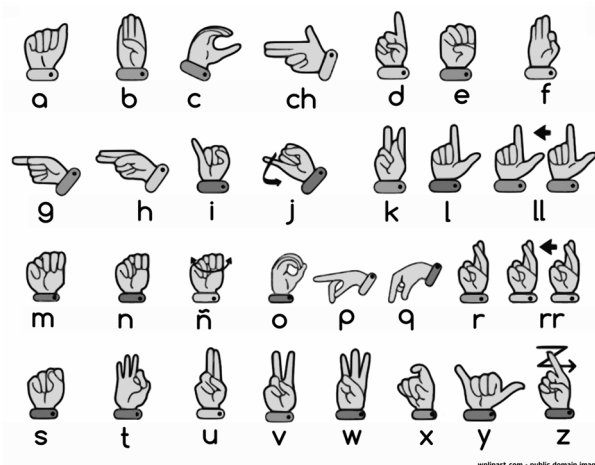
Japanska abeceda znakovnog jezika

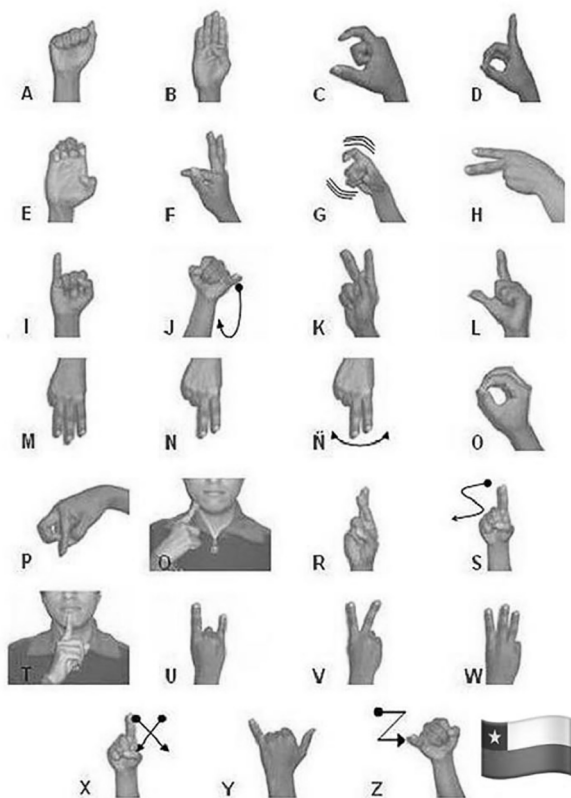
Norveška abeceda znakovnog jezika

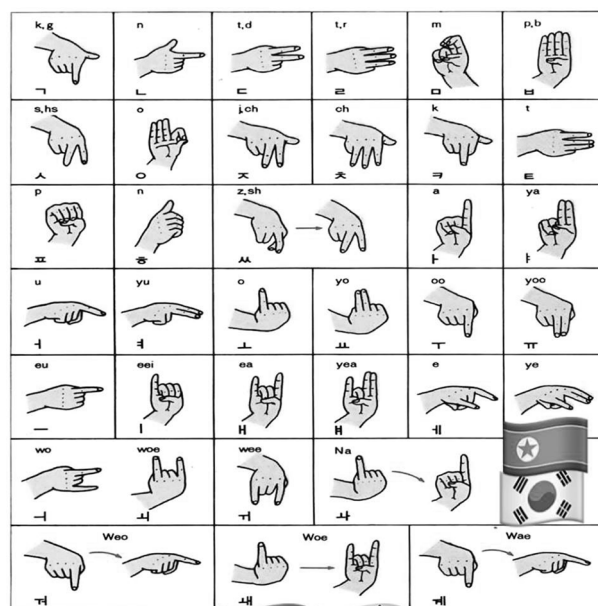
Etiopska abeceda znakovnog jezika

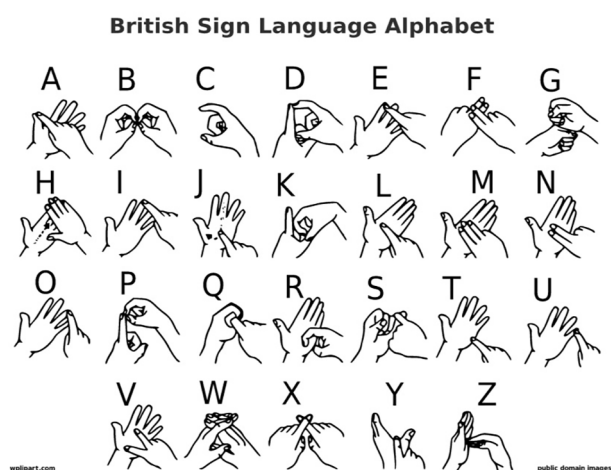
Španjolska abeceda znakovnog jezika

Čileanska abeceda znakovnog jezika

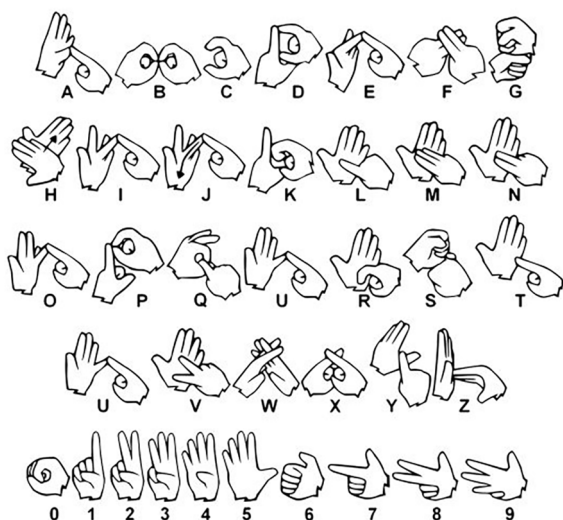
Korejska abeceda znakovnog jezika

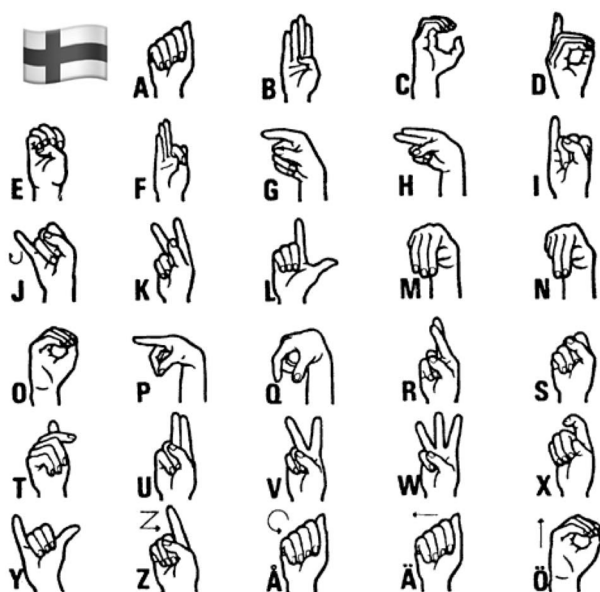
Britanska abeceda znakovnog jezika

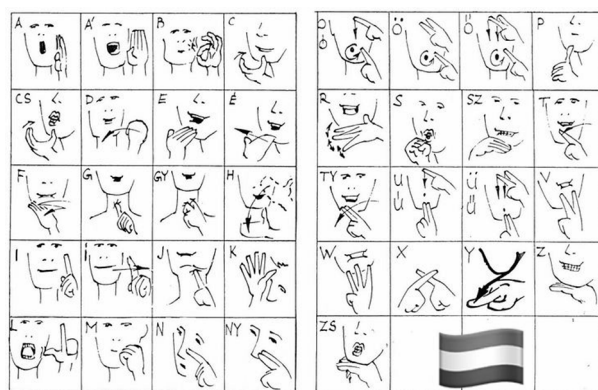
Turska abeceda znakovnog jezika

Australska abeceda znakovnog jezika

Finska abeceda znakovnog jezika

Mađarska abeceda znakovnog jezika

Nizozemska abeceda znakovnog jezika

Ruska abeceda znakovnog jezika